

Stortinget
Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Deres ref

Vår ref
17/4633 -1

Dato
21.11.2017

Svar på spørsmål 1-6 fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Jeg viser til brev av 14. november 2017 fra kontroll- og konstitusjonskomiteen, vedlagt seks spørsmål til skriftlig besvarelse.

Spørsmål 1

Spørsmål:

«Komiteen viser til Dagsnytt 18 den 13. november 2017 og VG 13. november 2017, der Siv Jensen bekrefter at det har funnet sted telefonsamtaler med ekspedisjonssjef Amund Holmsen og Christine Meyer. Hva var formålet med disse samtalene, og hva ble formidlet til Meyer? Var stillingen til Erling Holmøy og/eller navngitte ansatte i SSB del av disse samtalene?»

Svar:

Komiteen viser til telefonsamtaler mellom ekspedisjonssjef Amund Holmsen og Christine Meyer med utgangspunkt i oppslag i VG 13. november 2017. I oppslaget siktes det til telefonsamtaler mellom Meyer og ekspedisjonssjef Amund Holmsen søndag 29. oktober.

Formålet med samtalene var å forberede møtet mellom Meyer og finansministeren dagen etter og formidle en dagsorden for møtet, herunder se om det var mulig å forberede forslag som kunne bidra til å løse den vanskelige situasjonen som var oppstått i forskningsavdelingen. Omorganiseringen ville innebære økte krav til

internasjonal publisering kombinert med færre folk til å drifte oppgavene. Etter departementets vurdering ville det gjøre det vanskelig å videreføre viktige leveranser til departementene, Stortinget, partene i arbeidslivet og andre som bruker SSBs analyser.

For to av de økonomiske modellene, DEMEC og MOSART, hadde SSB i tillegg besluttet at nøkkelpersonell skulle flyttes ut av avdelingen, mens ansvaret for modellene skulle ligge igjen i forskningsavdelingen. Det forelå ikke konkrete planer for å lære opp nye medarbeidere i disse modellene. Modellene er sentrale for Finansdepartementet og for Arbeids- og sosialdepartementet for å beregne henholdsvis langsiktige virkninger av finanspolitikken og fremtidige pensjonsutgifter.

Fra departementet ble det i samtalene formidlet at det var viktig at modellene og tilhørende nøkkelpersonell var samlet i samme avdeling. Det ble fra departementet reist spørsmål om nøkkelpersonell for de to nevnte modellene kunne bli værende i forskningsavdelingen. Det ble svart at det lot seg gjøre, men bare etter skriftlig instruksjon fra finansministeren. Det ble understreket fra departementet at instruksjon ikke var aktuelt. Departementet stilte videre spørsmål om innplasseringskriteriene kunne justeres til å inkludere modellerfaring, slik at nøkkelpersonellet og eventuelt flere kunne få bli. Det ble svart at det ikke var en god løsning. Departementet spurte om det da heller kunne være en løsning å la modellene følge med nøkkelpersonene over i en statistikkavdeling. Det var enighet om at Meyer kunne bringe med seg dette til møtet dagen etter. Det ble samtidig fra departementet vist til at det var usikkert om en slik løsning ville være funksjonsdyktig. I samtalen ble medarbeiderne Erling Holmøy, Nils Martin Stølen og Birger Strøm nevnt særskilt som nøkkelpersoner. Det ble også formidlet en dagsorden for møtet dagen etter.

Spørsmål 2

Spørsmål:

«Har departementet på noe tidspunkt vært kjent med, stilt seg bak og/eller gitt retningslinjer for omorganiseringsprosessen i SSB? Hvis ja; har det vært sendt signaler og gitt tilbakemeldinger underveis? Komiteen ber i så fall om å få oversendt all relevant dokumentasjon.»

Svar:

Krav til effektivisering, omstilling og utvikling av virksomheten fremkom allerede da stillingen som administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå ble utlyst. I utlysningsteksten het det blant annet:

«Aktuelle kandidater til stillingen må ha relevant høyere utdanning og bred ledererfaring fra offentlig og/eller privat virksomhet og evne til å lede og utvikle en stor organisasjon. (...) Det vil bli lagt vekt på vilje og evne til å utvikle og omstille organisasjonen.»

Før utlysingen ba departementet om en vurdering fra SSBs styre. Behovet for omstilling og videreutvikling ble understreket i styrets brev til departementet 30. januar 2015 (vedlegg 1).

Styringsdialogen og departementets føringer på virksomheten skjer i budsjettproposisjonen, i tildelingsbrev, og på møter som fremgår av styringskalenderen og hvor referat oversendes Riksrevisjonen, jf. vedlegg til tildelingsbrevene for 2016 og 2017 (vedlegg 2 og 3). I tillegg settes det opp møter ved behov, og det kan være kontakt av mer uformell karakter.

Departementet har i styringsdokumentene lagt opp til at SSB kan omorganiseres og skal videreutvikles. I tildelingsbrevet for 2016 sendt den 18. desember 2015 (vedlegg 2) het det f.eks. under pkt. «5.1. Effektiv drift og organisasjonsutvikling» at SSB skal arbeide for å effektivisere virksomheten og bedre produktiviteten og at SSB må kontinuerlig vurdere tilpasninger i organisasjonen for å sikre mer effektiv oppgaveløsning.

Det ble fulgt opp i tildelingsbrevet for 2017 (vedlegg 3). Det ble blant annet pekt på at SSB må benytte de muligheter som foreligger til å rasjonalisere virksomheten. Departementet pekte videre på at SSB løpende skal vurdere personal- og kompetansesituasjonen i lys av dagens oppgaver, målsettinger og fremtidige utfordringer. Staten skal kartlegge risiko for mangel på virksomhetskritisk kompetanse og iverksette tiltak hvis nødvendig.

SSB har gjennom de siste to årene gjort flere parallelle omorganiseringer og endringer i virksomheten. Departementet har vært orientert om omorganiseringen i SSBs ledergruppe og endringer i arbeidsfordelingen i statistikkavdelingene. Departementet har videre vært orientert om endringer i arbeidsoppgaver mellom arbeidsstedene i Kongsvinger og Oslo. Departementet har stilt konkrete spørsmål, men har ikke hatt vesentlige innvendinger til disse endringene. Departementet reiste imidlertid spørsmål på møtet 8. september 2017 om halvårsrapporten om risikoen knyttet til kompetanse og nøkkelpersonell i forbindelse med de store organisasjonsendringene er underrapportert.

Det er særlig omorganiseringen av forskningsavdelingen som har reist spørsmål om SSBs evne til å levere analyser og modeller til forvaltningen, til partene i arbeidslivet og til allmenheten for øvrig. Nedenfor går jeg derfor nærmere inn på denne omorganiseringen, og departementets spørsmål til denne.

Departementet satte 9. september 2016 ned et statistikklovutvalg som fikk i oppgave å vurdere statistikkloven og SSBs virksomhet med frist i desember 2017. Utvalget fikk også i oppgave å se på forskningsvirksomheten. I mandatet står det bl.a. at utvalget skal vurdere om det fortsatt skal være en lovpålagt oppgave for SSB å utnytte statistikken til analyse og forskning. Det ble bl.a. vist til at SSB er ett av få statistikkbyråer knyttet til Eurostat som har en egen forskningsavdeling. Det ble videre vist til at SSB har vært en hovedleverandør av tallfestede modeller til bruk i samfunnsplanleggingen, men samtidig at forskningsvirksomheten potensielt kan komme i konflikt med SSBs rolle

som troverdig og nøytral statistikkprodusent. Det ble også pekt på at forskningsinnsatsen i den statlige instituttsektoren og ved frittstående forskningsinstitutter er trappet betydelig opp i tiårene etter at gjeldende lov ble vedtatt.

SSBs ledelse og styreleder ble gjort kjent med at departementet vurderte om det ovennevnte utvalget for å gjennomgå statistikkloven skulle settes ned, samt utkast til mandat, i begynnelsen av mai 2016. I juli 2016 ble departementet informert om at Christine Meyer ville sette ned et eget, internt utvalg som skulle se på forskningsvirksomheten, det såkalte Bye-utvalget. SSB satte også ned et annet internt utvalg for å se på arbeidsdelingen mellom virksomheten i Oslo og Kongsvinger.

Begge utvalgene er omtalt i referatet fra halvårsrapportmøtet for 2016 den 12. september 2016 (vedlegg 4):

«FIN ba om en orientering om arbeidet i to arbeidsgrupper. En gruppe vurderer prioriteringer i Forskningsavdelingen. Siktemålet er å gi forskningsvirksomheten et strammere mandat og bl.a. tydeliggjøre samspillet med statistikkproduksjonen. [...]

Den andre arbeidsgruppen ser på fordeling av arbeidsoppgaver mellom Oslo og Kongsvinger med sikte på mer spesialisering. Det vil kunne bidra til å styrke kompetansemiljøene og redusere kostnader i forbindelse med reising. Gjennomgangen inkluderer ikke endringer i bemanningen mellom de to avdelingene.»

Bye-rapporten om forskningsvirksomheten ble oversendt departementet 11. januar 2017. Det ble avholdt et møte med administrerende direktør og styreleder fredag 13. januar 2017 om SSBs nye strategiplan, hvor også Bye-rapporten ble tatt opp. I møtet minnet departementet om at statistikklovutvalget er blitt bedt om å vurdere forskningen i SSB og at SSB ikke bør vedta noe nå som utvalget senere vil kunne gå imot. Finansdepartementet trakk også frem viktigheten av bl.a. demografisk forskning, forskning på statistisk metode og SSBs modellarbeid, og at SSB tematisk må ramme inn forskningsvirksomheten bedre og tydeligere enn rapporten har gjort. Finansdepartementet mente det var viktig at SSB opprettholdt sitt modellarbeid.

Dette kom også frem i tildelingsbrevet for 2017 (13. januar 2017):

«Departementet vil særlig trekke fram:

g) Forskningsavdelingen i SSB bør konsentrere seg om økonomiske problemstillinger, herunder modellbaserte analyser av norsk økonomi. Enkeltstående prosjekter som ikke bygger opp under SSBs forskningsmessige kjerneoppgaver, bør prioriteres ned.»

Den 26. januar ble det avholdt et møte mellom Meyer og embetsverket i departementet om Bye-rapporten. Departementet tok bl.a. opp at SSB må sikre sitt samfunnsoppdrag. Det innebærer å ivareta rollen i TBU, offentlige utvalg, modellutvikling og -analyse overfor Stortinget, departementer mv. Departementet pekte på at det er en fare for at disse oppgavene over tid vil bli dårligere ivaretatt hvis de legges til statistikkavdelingene som Bye-rapporten foreslo, videre at formidling til et norsk publikum ikke ivaretas gjennom internasjonale publiseringer og at departementets behov for modelleveranser måtte ivaretas. Departementet tok også opp at SSB i større

grad bør konsentrere forskningen om økonomiske problemstillinger, herunder modellbaserte analyser av norsk økonomi.

I referatet fra årsrapportmøtet for 2016 (27. mars 2017, vedlegg 5) fremkommer:

«Departementet understreket igjen at virksomheten ikke bør foreta større endringer som foregriper statistikklovutvalgets arbeid og tilrådinger. Samtidig må SSB sikre at kvaliteten på og leveranser til Stortinget og departementene, herunder at leveranser i hht. modellkontraktene ikke svekkes som følge av evt. omorganiseringer.»

Den 24. april 2017 ble det avholdt et møte mellom Finansdepartementet og SSB ved administrerende direktør Meyer og styreleder Reymert om Meyers virksomhetsprinsipper for forskningsvirksomheten. Bakgrunnen for møtet var at styret skulle behandle disse prinsippene noen dager senere. Departementet pekte blant annet på viktigheten av leveranser til TBU og forskning på norske forhold. Departementet var også opptatt av at SSB må ha kompetanse og kapasitet til utvalgsarbeid mv. og SSBs samfunnsoppdrag ble understreket. Departementet tok også opp forholdet til statistikklovutvalget.

Det vises til protokoll fra styremøtet i SSB 26. april 2017 (vedlegg 6), der styret behandlet og vedtok prinsippene for forskningsvirksomheten.

Den 8. september 2017 ble det avholdt halvårsrapportmøte for 2017 mellom ledelsen i SSB og Finansdepartementet. Fra referatet fremgår bl.a. (vedlegg 7):

«FIN pekte på at risikorapporten som fulgte med halvårsrapporten gir inntrykk av at overordnet risiko er akseptabel. Samtidig kan den gi inntrykk av at risikoen er noe underrapportert. Særlig gjelder det risikoen knyttet til kompetanse og nøkkelpersonell i forbindelse med de store organisasjonsendringene som er i ferd med å gjennomføres.»

Videre står det:

«FIN stilte spørsmål ved om det var risiko for at SSB ikke ville kunne levere i tråd med modellkontraktene, og ga uttrykk for bekymring. FIN viste til at ledelsen i SSB var kalt inn til eget møte om dette og de planlagte endringene i forskningsavdelingen.»

Den 19. september ble det avholdt et eget møte om bl.a. forskningsvirksomheten som en oppfølging av de bekymringene det ble gitt uttrykk for i møtet om halvårsrapporten. Her deltok bl.a. Meyer og forskningsdirektøren fra SSB. I møtet reiste departementet spørsmål om stillingsplanen og innplasseringskriteriene i forskningsavdelingen legger for liten vekt på at forskerne skal ha erfaring med modeller og interesse for å drive med modellarbeid. Departementet uttrykte bekymring for at modellarbeid i liten grad vil bli vektlagt og premiært, samtidig som en i for stor grad innplasserer forskere i forskningsavdelingen som i liten grad vil være interessert i slikt arbeid. Finansdepartementet stilte spørsmål ved om en på lengre sikt bevarer riktig kompetanse i forskningsavdelingen for å ivareta oppgaver knyttet til drift av modeller, konjunktur-

overvåking og ulike utredninger. Finansdepartementet viste også til statistikklovutvalget og spurte om den pågående omorganiseringen foregriper retningslinjer som kan komme i en ny lov.

I perioden etter at innplasseringen av forskere i forskningsavdelingen var annonsert, uttrykte også Klima- og miljødepartementet bekymring for leveranser fra forskningsavdelingen. Arbeids- og sosialdepartementet tok opp saken i eget møte med Finansdepartementet. Også partene i arbeidslivet og fremstående økonomer uttrykte bekymring. Min forståelse var at tilliten til SSB som leverandør av analyser og modeller til forvaltningen og til allmenheten syntes alvorlig svekket.

I oktober tok Meyer de planlagte endringene over i en implementeringsfase. Da steg bekymringen. Det var reell grunn til å betvile om SSB kunne levere analyser og modellberegninger til brukerne. Meyer ble kalt inn til et møte med meg 30. oktober og til nye møter i begynnelsen av november. Forut for møtene var det telefonisk kontakt, se også spørsmål 1. Finansdepartementet hadde gitt uttrykk for flere bekymringer gjennom året, som redegjort for ovenfor, og tilsvarende bekymringer hadde da kommet til uttrykk i en bred samfunnsdebatt hvor det ble reist omfattende kritikk mot ledelsen i SSB. I møtet ble Meyer bedt om å redegjøre for situasjonen. Enkelte tiltak ble diskutert, men tiltakene ville etter mitt skjønn ikke gi tilstrekkelig trygghet for leveransene fra SSB og ville heller ikke gjenreise tilliten til SSB i lys av den krevende situasjonen som var oppstått.

Etter vårt andre møte 8. november var jeg fortsatt ikke trygg på at de forslagene til løsning som forelå, ville bedre situasjonen, eller at Meyer hadde tilstrekkelig tillit hos egne ansatte og blant øvrige samfunnsaktører. Dette ble også diskutert i møtet. Den 9. november ble Meyer meddelt at hun ikke lenger hadde min tillit.

Meyer sa opp sin stilling som administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå søndag 12. november. Styret i SSB pekte på administrasjonsdirektør Bjørnar Gundersen som fungerende leder av virksomheten inntil videre. Torsdag 16. november ble Birger Vikøren midlertidig ansatt som ny administrerende direktør i SSB for seks måneder fra og med 23. november 2017.

Jeg satte også i verk andre tiltak for å bidra til å skape ro og gjenvinne tillit til arbeidet som byrået gjør (vedlegg 8):

- Jeg anmodet SSB om å sette omorganiseringen av forskningsavdelingen på hold inntil statistikklovutvalget har lagt frem sin innstilling og forslagene har vært på høring.
- Jeg ba styret i SSB om å gå igjennom og vurdere virksomhetsprinsippene og kriteriene for innplassering i forskningsavdelingen med sikte på å se om disse sikrer tilstrekkelig med ressurser til samfunnsoppdraget.
- Jeg ga et tilleggsoppdrag til statistikklovutvalget. Dersom utvalget kommer til at SSB fortsatt skal ha en betydelig analyse- og forskningsvirksomhet, ber jeg utvalget om å drøfte hvordan denne kan innrettes for å støtte opp om

statistikkproduksjonen og leveranser av modeller, konjunkturanalyser, fremskrivninger og utredninger av høy kvalitet.

Spørsmål 3

Spørsmål:

«I intervju med Aftenposten 10. november 2017 opplyste direktør Meyer at «hun hadde fått munnkurv av Jensen om egne forslag for å roe ned konflikten». Har departementet forsøkt å påvirke direktør Meyers muligheter til å uttale seg om omorganiseringen de siste ukene?»

Svar:

I møtet mandag 30. oktober ble det avtalt å jobbe videre med forslag til løsninger frem mot et neste møte, som senere ble berammet til onsdag 8. november. Ledelsen i SSB annonserte at omstillingsprosessen ble stilt i bero frem til vårt neste møte.

I vårt første møte ble det ikke lagt frem tilstrekkelig omfattende løsninger til at jeg kunne være betrygget om at tilliten til SSB og til fremtidige leveranser ville ivaretas. Vi ble samtidig enige om å ikke diskutere saken offentlig før vi hadde drøftet mulige løsninger på neste møte.

Saksforholdet var krevende, og det var nødvendig å bruke tid til å få oversikt over saken og mulige løsninger. Meyer presenterte et nytt forslag på epost dagen etter, 31. oktober, og varslet at hun likevel ønsket å kommunisere utad om omorganiseringsprosessen før vårt neste møte. Det nye tiltaket var ett isolert forslag uten en plan for gjennomføring, og kun en delløsning som innebar en lang utsettelse av omorganiseringsprosessen i forskningsavdelingen. Jeg mente det var viktig å se på helheten. Det var min vurdering at på dette tidspunktet i en allerede krevende situasjon ville det medføre flere spørsmål enn svar om forslag som ikke var helhetlige, ble lagt frem.

I perioden frem til neste møte, hvor det var en pågående prosess der SSB jobbet med en rekke tiltak, og hvor SSB også endret forslag underveis, ga departementet Meyer råd om at hun ved henvendelser burde vise til det neste møtet med finansministeren 8. november.

Spørsmål 4

Spørsmål:

«På hvilket tidspunkt ble denne saken drøftet i regjeringskollegiet og/eller med Statsministerens kontor?»

Svar:

Spørsmålet om organiseringen i Statistisk sentralbyrå ble tatt opp fra partenes side i møtet i Kontaktutvalget, som ledes av statsministeren, 13. februar 2017. De var bekymret for om planene for omorganiseringen ville gå ut over statistikkproduksjonen og leveringen på de viktigste store modellene som SSB har ansvar for å følge opp. For øvrig er det ikke vanlig å kommentere den politiske behandlingen av saker internt i regjeringen.

Spørsmål 5

Spørsmål:

«Finansministerens uttrykte mistillit til SSBs direktør ble etterfulgt av direktørens avgang etter få dager. Er det finansministerens oppfatning at en SSB-direktør er avhengig av finansministerens tillit for å kunne være i sin stilling?»

Svar:

Christine Meyer ble kalt inn til et møte med meg 30. oktober og til nye møter i begynnelsen av november. Finansdepartementet hadde gitt uttrykk for flere bekymringer gjennom året, jf. svar på spørsmål 2, og tilsvarende bekymringer hadde da kommet til uttrykk i en bred samfunnsdebatt hvor det ble reist omfattende kritikk mot ledelsen i SSB. Meyer ble bedt om å redegjøre for situasjonen og se på tiltak som dels kunne gi trygghet for leveransene fra SSB og dels kunne bidra til å gjenreise tilliten til SSB i lys av den krevende situasjonen som var oppstått.

Det ble min vurdering etter disse møtene at Christine Meyer ikke ville kunne lede SSB videre på en måte som ga tilstrekkelig trygghet for leveranser fra SSB, være samlende for organisasjonen og gjenopprette tilliten til SSB i allmenheten.

Ved ulike anledninger gjennom 2017 har viktige samfunnsaktører uttrykt bekymring om leveranser fra forskningsavdelingen. Min forståelse var at tilliten til SSB som leverandør av analyser og modeller til forvaltningen og til allmenheten syntes generelt å være alvorlig svekket.

I en slik situasjon er det mitt syn at en etatsleder må tenke nøye gjennom forholdene og egen stilling. Jeg mener det var riktig av Meyer å si opp sin stilling og at vi kom til enighet om en avtale om etterlønn og annen økonomisk kompensasjon.

Spørsmål 6

Spørsmål:

«I oppslag i Klassekampen tirsdag 14. november 2017 uttaler professor Geir Woxholth ved det juridiske fakultet i Oslo at selv om SSB benevnes som uavhengig er det «ikke til

hinder for instrukser. Det er helt klart at departementet kan gi enhver form for administrativ instruks om organiseringen av SSB, generell eller konkret». Hva er departementets vurdering av hvilken instruksjonsadgang som foreligger?»

Svar:

Dagens statistikklov slår fast at Statistisk sentralbyrå er en faglig uavhengig institusjon, administrativt underlagt Finansdepartementet. Loven gir ikke noen presis beskrivelse av hvilke begrensninger som ligger på departementets adgang til å bestemme i ulike saker, men av forarbeidene fremgår at departementet ikke kan instruere byrået om «forskning og statistikkfaglige spørsmål». På områder som ikke omfattes av den faglige uavhengigheten, gjelder ikke særskilte begrensninger på departementets adgang til å ta beslutninger som gjelder SSBs virksomhet.

Finansdepartementets føringer på virksomheten i SSB gis vanligvis på et overordnet nivå. I Finansdepartementets fagproposisjoner for 2017 og 2018 og i tildelingsbrevet til SSB for 2017 pekes det blant annet på etatens samfunnsoppdrag, sentrale utfordringer og på oppgaver som bør gis særlig prioritet. Departementet forventer at dette blir fulgt opp. Årsrapportmøter og halvårsrapportmøter er også del av den ordinære styringsdialogen, med referater som – i likhet med tildelingsbrevet – sendes i kopi til Riksrevisjonen.

Administrerende direktør har ansvar for den daglige driften og å videreutvikle virksomheten i tråd med de føringer som følger av styringsdialogen innenfor gjeldende lover og retningslinjer. Styret i Statistisk sentralbyrå fører tilsyn med virksomheten og fungerer i denne sammenhengen i praksis som et rådgivende organ for administrerende direktør.

Med hilsen

Siv Jensen

Vedlegg:

1. Brev fra SSBs styre til Finansdepartementet, 30. januar 2015.
2. Statsbudsjettet 2016 - tildelingsbrev for Statistisk sentralbyrå, 18. desember 2015.
3. Statsbudsjettet 2017 - tildelingsbrev for Statistisk sentralbyrå, 13. januar 2017.
4. Referat fra møte om SSBs halvårsrapport for 2016, 12. september 2016.
5. Referat fra møte om SSBs årsrapport for 2017, 27. mars 2017.
6. Protokoll fra styremøtet i SSB, 26. april 2017.
7. Referat fra møte om SSBs halvårsrapport for 2017, 8. september 2017.
8. Brev fra Finansdepartementet til SSB, 10. november 2017.

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 Oslo

Oslo, 30.1.2015
Deres ref.: , Vår ref.: Styreleder i SSB_14/1506

Ansettelse av ny administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå

Administrerende direktør Hans Henrik Scheel sluttet i Statistisk sentralbyrå 16.1.2015. Forskningsdirektør Torbjørn Hægeland er midlertidig ansatt av Finansdepartementet i stillingen inntil ny permanent administrerende direktør er ansatt og har tiltrådd.

Det vises til Finansdepartementets brev av 21.1.2015 hvor styret inviteres å komme med overordnede synspunkter om krav til ny administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå. Styret viser videre til styrets instruks hvor det heter:

Administrerende direktør ansettes av Kongen i statsråd. Departementet inviterer styret til å gi til kjenne sine overordnede synspunkter om krav til ny direktør før stillingen utlyses.

På denne bakgrunn har styret i møte 29.1.2015 behandlet henvendelsen fra Finansdepartementet. På styremøtet ble styrets leder og nestleder gitt fullmakt til å besvare henvendelsen fra departementet på bakgrunn av et utkast til oversendelsesbrev som ble forelagt styret og på bakgrunn av diskusjonen i styret.

Styret vil understreke at Statistisk sentralbyrå har en svært viktig funksjon i det norske samfunnet. Hovedoppgaven er – som navnet tilsier – å produsere og tilrettelegge for at det norske samfunnet får tilstrekkelig og relevant statistikk for å bidra til gode offentlige og private beslutninger, vanlig folkeopplysning og til en faktaorientert offentlig debatt.

Statistisk sentralbyrå skal i følge loven kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk og skal samordne omfattende statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer. Den offisielle statistikken suppleres med forskning og analyser som skal gi merverdi til statistikkproduksjonen. Lov om Statistisk sentralbyrå sier at Statistisk Sentralbyrå er en faglig uavhengig institusjon.

Statistisk sentralbyrå har i den strategien styret vedtok tidlig i 2014, satt som ambisjon at institusjonen skal være *samfunnets fremste faktaleverandør*. Dette krever at Statistisk sentralbyrå er en åpen institusjon. Den må oppfattes som tilgjengelig og relevant for allmennheten. Det må være full åpenhet om metoder og forutsetninger, og statistikken må være lett tilgjengelig for brukere i Norge og i utlandet.

Mye av premissene for den offentlige statistikken besluttet internasjonalt. Det er viktig at Statistisk sentralbyrå er godt til stede og gjør sine synspunkter gjeldende i de aktuelle fora. Statistisk sentralbyrås internasjonale orientering må videreutvikles og institusjonen må være opptatt av å lære av andre.

Som andre virksomheter står også Statistisk sentralbyrå etter styrets vurdering overfor mange utfordringer. Det samfunnet som Statistisk sentralbyrå selv skal beskrive i offisiell statistikk, er under store endringer demografisk, økonomisk og sosialt. En økende del av datafangsten til den offisielle statistikken kommer fra

administrative registre og databaser. Det er et viktig mål å redusere oppgavebyrden. Den teknologiske utviklingen og samfunnsutviklingen mer generelt påvirker forutsetningene for datafangsten. Dette innebærer både muligheter og utfordringer for et nasjonalt statistikkbyrå. Samtidig er plattformene for deling av informasjon under sterk endring. Statistisk sentralbyrå har store ikt-utfordringer.

Forholdene ovenfor stiller etter styrets vurdering Statistisk sentralbyrå overfor et betydelig omstillingsbehov i årene framover. Det er behov for å videreutvikle organisasjonen. Omstillingene skal håndteres samtidig som ressursbruken skal tilpasses myndighetenes prioriteringer og slik at kompetansen tilpasses en endret virksomhet.

Styret vil peke på at de ansatte er stolte av institusjonen, både hva den har stått for, hva den leverer i dag og har store forventninger til hva som kan leveres i framtiden. Statistisk sentralbyrå er derfor godt rustet for å håndtere disse utfordringene.

For at Statistisk sentralbyrå skal lykkes i årene framover er det, etter styrets vurdering, avgjørende at den nye administrerende direktøren har kunnskap, evner og kraft til å ta fatt i de utfordringene som styret har skissert ovenfor. Gjennomføringen av de nødvendige endringene stiller også store krav til kommunikasjon og samarbeid, både internt og eksternt.

Mer spesifikt vil vi særlig trekke fram følgende krav til ny administrerende direktør:

- Engasjement for SSBs kjerneoppgave: Statistikkproduksjonen
- Visjoner for virksomheten, strategisk orientering og høy faglig integritet
- Ledererfaring fra større virksomheter og vilje til å utvikle organisasjonen
- Kommunikasjonsegenskaper internt og eksternt
- Vilje til å videreutvikle Statistisk sentralbyrå som en åpen institusjon
- Interesse for og evne til å kunne bidra i internasjonalt samarbeid
- God innsikt i offentlig virksomhet

Det forutsettes høyere utdanning på universitetsnivå.

Styret vil avslutningsvis takke for anledningen til å kunne gi innspill i den viktige tilsettingen som Finansdepartementet skal forberede.

Med vennlig hilsen

Morten Reymert
styreleder

Jan F. Qvigstad
styrets nestleder

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep
0033 OSLO

Deres ref

Vår ref
15/4752 -

Dato
18.12.2015

Statsbudsjettet 2016 - Tildelingsbrev for Statistisk sentralbyrå

1. INNLEDNING

I det følgende gis Finansdepartementets overordnede mål, prioriteringer, resultatkrav og andre styringssignaler for Statistisk sentralbyrå (SSB) i 2016.

2. SAMFUNNSOPPDRAK OG HOVEDMÅL

2.1 Samfunnsoppdrag

Virksomhetens oppgaver og samfunnsoppdrag følger av statistikkloven. Videre gjelder Instruks til Statistisk sentralbyrå, fastsatt av Finansdepartementet 1. august 2014, og Instruks for styret i Statistisk sentralbyrå, fastsatt av Finansdepartementet 1. januar 2014 med hjemmel i kap. 1.2 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

SSB skal i sin løpende virksomhet:

- produsere statistikk og analyser av viktighet for det norske samfunnet, med så høy kvalitet og så effektivt som mulig
- utvikle statistikk for viktige områder som har utilfredsstillende dekning
- videreutvikle effektiv og brukervennlig formidling av statistikk og analyse
- holde standarden på egen forskning på et høyt internasjonalt nivå

Premissene for bevilgningsforslagene under kap. 1620 SSB er beskrevet i Prop. 1 S

(2015–2016) for Finansdepartementet.

2.2 Hovedmål og faglige prioriteringer

SSBs hovedmål og prioriteringer følger av statistikkloven og SSBs strategi 2014 – 2017. Finansdepartementet ber SSB følge opp strategien og rapportere i årsrapporten hvordan virksomheten ligger an i oppfølgingen, jf. pkt. 6.2. Innenfor strategien vil Finansdepartementet peke på følgende:

- a) SSB skal vurdere hvorvidt det er mulig å samle inn og bearbeide dataene på en mer kostnadseffektiv måte.
- b) Data for bruk i forskning bør være enkelt tilgjengelig. Det må legges stor vekt på rask og kostnadseffektiv utlevering av mikrodata til forskere.
- c) SSB benytter i hovedsak registerdata framfor undersøkelser der dette er mulig og hensiktsmessig. SSB bør vurdere hvordan private og offentlige registre, også såkalt «big data», i enda større grad kan utnyttes i ny eller eksisterende statistikkproduksjon.
- d) SSB skal gjennomgå porteføljen av offisiell statistikk og vurdere om statistikken bør styrkes på områder som er viktige og lite belyst, og skaleres ned på andre områder, innenfor gitt handlingsrom, jf. også statistikkloven § 3-1 a. SSB bør særlig vurdere å legge ned eller samordne sin statistikk på områder hvor andre offentlige institusjoner lager tilfredsstillende statistikk. Der SSB produserer ulike statistikker som belyser samme felt, bør SSB vurdere å slå sammen statistikkene eller på annen måte redusere ressursbruken. Hvis statistikker som dekker samme felt opprettholdes, bør forskjellen mellom statistikkene forklares, og forklaringene bør være enkelt tilgjengelige.
- e) Forskningen bør i stor grad knyttes opp mot etatens arbeid med statistikkproduksjon og -utvikling og mot modellutvikling. SSB bes i større grad konsentrere forskningen om økonomiske problemstillinger, herunder modellbaserte analyser av norsk økonomi. Enkeltstående prosjekter som ikke bygger opp under SSBs forskningsmessige kjerneoppgaver, bør prioriteres ned.
- f) For å kunne fylle SSBs samfunnsoppgave som leverandør av uavhengig og objektiv statistikk, analyser og forskning, er det viktig at det legges til rette for større bruk av statistikken. Det er et mål at statistikken når ut til flere og at den gis merverdi gjennom økt formidling av analyser og forskning, og der SSBs rolle kommer tydelig frem.

- g) Finansdepartementet foretar for tiden en gjennomgang av departementets eget behov for modellverktøy. Det vil etter hvert kunne få konsekvenser for innholdet i og omfanget av modellavtalene med SSB.
- h) For bl.a. å støtte utvalget som skal se på langsiktige konsekvenser av innvandring, bør SSB tidlig i 2016 sette av tilstrekkelige ressurser til å analysere hvordan innvandring påvirker offentlige finanser på lang sikt, jf. bl.a. modellavtalen om DEMEC-modellen.

3. SÆRLIGE UTFORDRINGER

SSB må planlegge for en kompetanse som er godt tilpasset oppgaveporteføljen. Det er et særlig behov for å styrke kompetansen innenfor IT og enkelte statistikkområder. Det er forventet at SSB vil øke produktiviteten og over tid ha færre medarbeidere, men med høyere kompetanse, etter hvert som eldre medarbeidere erstattes av nyansatte med i gjennomsnitt høyere utdanning.

SSB skal arbeide videre med å effektivisere virksomheten og bedre produktiviteten, jf. nærmere omtale i punkt 5.1. Virksomheten har i forbindelse med omstillingsarbeid og Lean kartlagt potensial for ytterligere effektivisering. Det er grunnleggende for at SSB, også innenfor strammere budsjetter og med færre ansatte, skal kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag på en god måte.

4. MÅL FOR 2016

4.1 Resultatkrav

Departementet forventer at resultatene i 2016 i hovedsak skal ligge på minst samme nivå som i de foregående to årene, jf. Prop. 1 S (2015–2016) for Finansdepartementet. Mer effektiv bruk av ressurser kan på noen områder bidra til at resultatene bedres ytterligere.

SSB har utviklet enkelte resultatindikatorer for å vurdere måloppnåelsen. Disse stemmer i hovedsak godt med Eurostats Code of Practice og med hva andre land benytter. Indikatorene gir dermed mulighet til å sammenlikne resultater mellom land. Departementet ser det som en viktig oppgave å videreutvikle mål- og resultatstyringen, slik at SSB på best mulig måte kan utføre sitt samfunnsoppdrag som fastsatt i statistikkloven og i tråd med hovedmålene i SSBs strategi, og for at styret kan vurdere virksomheten best mulig.

Resultatkravene for 2016 gis en kort omtale nedenfor og følger for øvrig av tabellen nedenfor:

A) Aktualitet

Aktualitet er en særlig viktig kvalitet ved statistikken. Aktualiteten måles ved antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert. Det er et mål å bedre aktualiteten for måneds-, kvartals- og årsstatistikken, se konkrete resultatkrav i tabell 1.

B) Punktlighet

Det bør tilstrebes at så mange statistikker som mulig publiseres på det forhåndsmeldte tidspunktet uten at det går ut over statistikkenes aktualitet. Punktligheten skal måles som andelen av statistikkene som publiseres på den datoen og som er meldt 3 måneder før publisering. Det er i tråd med hvordan dette måles internasjonalt. Minst 95 pst. av statistikkene skal publiseres på den datoen som er varslet tre måneder tidligere. I den sammenheng bes SSB vurdere å gruppere statistikkene i de som må publiseres presist på annonsert tidspunkt (f.eks. markedssensitiv statistikk) og andre som kan publiseres så tidlig som mulig, og senest på annonsert dato.

C) Svarrespons

Høy svarrespons er viktig for å lage statistikk med tilstrekkelig kvalitet basert på intervjuundersøkelser eller skjemautfylling. Svarresponsen for SSBs undersøkelser med oppgaveplikt er høy og relativt stabil. Det bør være et mål for 2016 at svarresponsen minst holder seg på nivået de senere årene. Det er nødvendig med et målrettet arbeid for å unngå at svarresponsen for frivillige undersøkelser svekkes, og at SSB setter seg høye mål for kvaliteten på de frivillige statistikkene. Svarresponsen for frivillige undersøkelser i 2016 bør være på minst 65 pst.

D) Oppgavebyrde

Oppgavebyrden for SSBs undersøkelser er gradvis redusert over tid, men med variasjoner fra år til år som følge av endringer i porteføljesammensetningen. Arbeidet for å redusere belastningen bør fortsette, bl.a. gjennom generell effektivisering. Vesentlige reduksjoner i oppgavebelastningen utover dagens nivå må samtidig veies opp mot eventuelt lavere kvalitet i statistikken. Målet for 2016 er at oppgavebyrden er lavere enn 80 årsverk.

E) Elektronisk innrapportering

Alle SSBs undersøkelser rettet mot næringslivet har nå et elektronisk innrapporteringsalternativ. Oppslutningen om slike løsninger er økende. Andelen som rapporterer elektronisk bør være på minst 90 pst. i 2016.

Digitaliseringsreformen forventes å gi ytterligere forbedringer i 2016, både for andelen som leverer elektronisk og for næringslivets samlede oppgavebyrde.

Tabell 1 Indikatorer med kvantitative mål. Resultat og mål

	Resultat					Mål	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aktualitet, i uker:							
<i>Månedssstatistikk</i>	4,4	4,3	4,3	4,4	3,9	Bedre enn 4,2 uker	Bedre enn 3,8 uker
<i>Kvartalsstatistikk</i>	8,7	8,7	9,3	9,0	8,8	Bedre enn 8,7 uker	Bedre enn 8,5 uker
<i>Årsstatistikk</i>	37,2	38,9	38,0	34,0	35,5	Minst som 2013	Bedre enn 32 uker
Punktligheit, andel publisert på varslet tidspunkt*	89	88	87	88	87	Bedre enn 90 pst.	Bedre* enn 95 pst.
Svarprosent:							
<i>Oppgaveplikt</i>	96	94	94	94	94	Bedre enn 2013	Minst 94 pst.
<i>Frivillige</i>	67	61	63	61	64	Bedre enn 2013	Minst 65 pst.
Oppgavebyrde. Årsverk. Næringslivet i alt	100	86	79	85	82	Lavere enn 2012	Lavere enn 80
Andel elektronisk innrapportering, i pst.	65	77	84	87	90	Bedre enn 2013	Minst 90 pst.

*Fra 2016 måles punktligheit i forhold til publiseringsdato varslet tre måneder tidligere.

5 STYRING OG KONTROLL

5.1 Effektiv drift og organisasjonsutvikling

SSB skal arbeide for å effektivisere virksomheten og bedre produktiviteten. Etaten skal ha et program eller felles metodikk som sikrer standardisering av arbeidsprosesser og effektivisering, og at gevinster realiseres og ressurser omdisponeres til prioriterte områder. Effektivisering og gevinstrealisering skal dokumenteres, slik at departementet kan vurdere bl.a. om produktivitetsutviklingen er tilfredsstillende.

Ved planlegging og styring av IKT-prosjekter over 10 mill. kroner, og som ikke følger Finansdepartementets KS-ordning, skal en benytte en prosjektmodell basert på beste praksis, f.eks. prosjektveiviseren utarbeidet av Difi. Modellen skal bl.a. dekke alle faser av et prosjekt, herunder gevinstrealisering, og ha tydelige beslutningspunkter, samt angi krav til dokumentasjon ved de ulike beslutningspunktene. Virksomheten skal, så langt det er hensiktsmessig, benytte samme metodikk ved andre utviklingsprosjekter.

SSB må kontinuerlig vurdere tilpasninger i organisasjon for å sikre mer effektiv oppgaveløsning. Organisatoriske endringer av større omfang skal forelegges departementet på et tidlig stadium.

Virksomheten har i forbindelse med omstillingsarbeid kartlagt potensialet for ytterligere effektivisering. Effektivisering bør kunne gi grunnlag for å øke både kvaliteten på og omfanget av statistikk, også innenfor strammere budsjetter og med færre ansatte.

5.2 Bemanning og personalforvaltning

SSB skal løpende vurdere personal- og kompetansesituasjonen i lys av dagens oppgaver, målsettinger og fremtidige utfordringer. Etaten skal kartlegge risiko for mangel på virksomhetskritisk kompetanse og eventuelt iverksette tiltak.

5.3 Internkontroll og risikostyring

SSB skal ha en effektiv internkontroll, jf. økonomiregelverkets bestemmelser punkt 2.4. Etablert internkontroll skal dokumenteres.

SSB skal i årsrapporten rapportere om det er avdekket vesentlige svakheter i internkontrollen, feil, misligheter eller andre alvorlige avvik, og hvilke forbedringstiltak som i så fall er iverksatt.

Rundskriv R-117 fastsetter retningslinjer for internrevisjon i statlige virksomheter. SSB skal innen 1. mai 2016 foreta en fornyet vurdering av bruk av internrevisjon, jf. Finansdepartementets brev av 8. juli 2015. Vurderingen bes oversendt departementet til orientering.

SSB skal vurdere risiko som ledd i sin interne styring, jf. økonomireglementet § 4. Arbeid med strategiplaner og større utviklingstiltak i etaten skal inneholde risikovurderinger. Høy risiko skal gjennom tiltak bringes ned til et akseptabelt nivå.

SSBs overordnede risikovurdering skal sendes departementet sammen med årsrapporten. Risikovurderingen skal omfatte en samlet vurdering av operasjonelle risikoer. Videre skal det opplyses om større endringer i risiko for misligheter.

Utvikling av internkontrollen er en løpende prosess, der kvalitetsgjennomganger av statistikk står sentralt. Slike gjennomganger bygger blant annet på retningslinjene for europeisk statistikk («Code of Practice»). SSB bes om å gjøre rede for sin oppfølging av tilrådingene i Eurostats peer-review fra mars 2015.

SSB bes umiddelbart orientere departementet om alvorlige hendelser, herunder hendelser med mulig politisk interesse, og om alvorlige feil i statistikkpubliseringen.

5.4 Sikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap skal være en integrert del av SSBs virksomhet. Departementet forventer derfor at SSB kartlegger risiko og sårbarheter på egne ansvarsområder, har oppdaterte beredskapsplaner og deltar i, eller selv gjennomfører beredskapsøvelser. I årsrapporten for 2016 skal det redegjøres for sikkerhetstilstanden, sikkerhetsutfordringer, ev. sikkerhetstruende hendelser, gjennomførte aktiviteter på sikkerhets- og beredskapsområdet og status i arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser.

Finansdepartementet skal årlig rapportere sikkerhetstilstanden i sin sektor til Justis- og beredskapsdepartementet. Bidrag til denne rapporteringen vil bli bestilt særskilt høsten 2016.

5.5 Evalueringer og brukerundersøkelser

Alle virksomheter skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater, jf. Reglement for økonomistyring i staten. § 16.

Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest ønsker Regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen. I 2016 skal SSB kartlegge hvordan brukere opplever virksomheten. SSB velger selv metode for kartleggingen. På bakgrunn av kartleggingen skal etaten vurdere og eventuelt ta initiativ til tiltak som kan forbedre tjenestene. I årsrapporten for 2016 skal SSB omtale resultatet av kartleggingen og eventuelt beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt.

Departementet anbefaler at eksterne evalueringer som ikke bør og kan unntas offentlighet, også publiseres på evalueringsportalen.no.

5.6 Elektronisk forvaltning

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-17/2015 av 20. november 2015 (digitaliseringsrundskrivet). Rundskrivet gir pålegg og anbefalinger vedrørende digitalisering i offentlig sektor, og det forutsettes at føringene i dette skrivet legges til grunn for etatens digitaliserings- og effektiviseringsarbeid. Det er flere viktige endringer fra 2014-skrivet til 2015-skrivet – se skrivets innledende oversikt over disse endringene. Finansdepartementet ber om å bli orientert om SSBs plan, som tjenesteeier i Altinn, for å sende post til Digital postkasse for innbyggere innen 15. mars 2016. Vi gjør videre oppmerksom på finansieringsordningene som omtalt i rundskrivets pkt. 4.2 og 4.3. Finansdepartementets etater forvalter store og til dels svært beskyttelsesverdige data, og nødvendigheten av å følge opp informasjonssikkerheten, jf. rundskrivets pkt. 1.5, understrekes derfor særskilt.

SSB skal, som deltaker i SKATE, orientere Finansdepartementet om viktige synspunkter som fremmes i det rådgivende organet.

5.7 Forenkling for å forebygge unødig tidsbruk

Innsatsen for å fjerne regelverk og ordninger som gir unødig tidsbruk, skal pågå også i 2016. Status for etatens arbeid skal gis i halvårsrapporten. Kommunal- og moderniseringsdepartementets føringer for arbeidet legges til grunn.

5.8 Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen

Departementet ber om at SSB holder seg orientert om og følger opp saker på etatens område som er tatt opp av Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen. SSB skal orientere departementet om saker av prinsipiell betydning.

Departementet vil komme særskilt tilbake til Riksrevisjonens merknader vedrørende SSB i Dokument 1 (2015–2016).

5.9 Høringsuttalelser fra SSB

Ved høringer der departementet er høringsinstans, vil en innhente uttalelser fra underliggende etater etter behov. I en del tilfeller er én eller flere av Finansdepartementets etater angitt som høringsinstanser, samtidig med, eller uten, at departementet er høringsinstans. Departementet ber om at uttalelser i slike tilfeller sendes via departementet og i rimelig tid før høringsfristen utløper.

I saker der SSB er forutsatt å være faglig uavhengig, jf. statistikkloven § 4-1 første ledd, skal SSB avgi uttalelse direkte. Dette gjelder også uttalelser til NOU-er.

Ved høringer av utpreget teknisk art og i saker som antas ikke å berøre politiske, prinsipielle og/eller budsjettmessige forhold, kan uttalelse gis direkte og med kopi til Finansdepartementet.

6. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

6.1 Styringsdialog

Det viktigste grunnlaget for styringsdialogen mellom Finansdepartementet og SSB er den årlige budsjettproposisjonen. Styringsdialogen bygger videre på faste møter og følgende hoveddokumenter:

- Instruks til SSB
- Departementets årlige tildelingsbrev
- SSBs halvårsrapport
- SSBs årsrapport, inkludert årsregnskapet og risikovurderinger
- Departementets referater fra rapportmøter
- SSBs strategi

Som et hovedprinsipp bør det være sammenheng og konsistens mellom de ulike styringsdokumentene. Det innebærer bl.a. at alle styringssignaler i tildelingsbrevet skal omhandles i årsrapporten og/eller i halvårsrapporten, eller i særskilt rapport der det går fram av tildelingsbrevet.

6.2 Årsrapport

SSB bes om å utarbeide en årsrapport for virksomheten i 2016, basert på de styrings-signalene som er omtalt i dette tildelingsbrevet. Årsrapporten skal også inneholde annen informasjon som virksomheten vurderer kan være av betydning for departementets styring og oppfølging av virksomheten.

SSB bes om å rapportere om status for oppfølging av strategi 2014 – 2017, og på hvert av punktene 2.2 a)-d) foran.

På personalområdet skal det i årsrapporten angis:

- Antall ansatte per 31.12.2015 og 31.12.2016
- Antall årsverk per 31.12.2015 og 31.12.2016
- Sykefraværet i 2015 og i 2016
- Alderssammensetningen i etaten, gruppert etter hhv. under 29 år, 30–39 år, 40–49 år, 50–59 år og 60 år og over

Rapporteringen skal inneholde kommentarer og analyser for de hovedmål som gjelder for etaten og de utfordringer som den ventes å stå overfor de nærmeste årene. Sykefraværet skal vurderes opp mot de målene som er satt. Også kompetansesituasjonen skal kommenteres særskilt.

For Prop. 1 S er det lovbestemt at det skal rapporteres om likestilling og mangfold. Bidrag til denne rapporteringen vil bli bestilt særskilt våren 2016.

Departementet ber om at SSB særlig legger vekt på å analysere sammenhengen mellom ressursbruk og resultater, jf. også omtalen av resultatindikatorer i avsnitt 4. Det skal også gjøres rede for om det har inntruffet vesentlige, uforutsette hendelser, eller om hendelser har blitt vesentlig mer alvorlige enn ventet, og hvordan dette er håndtert.

SSB skal i årsrapporten rapportere om det er avdekket vesentlige svakheter i etatens internkontroll og hvilke forbedringstiltak som eventuelt er iverksatt. SSBs overordnede risikovurdering skal sendes departementet sammen med årsrapport. Risikovurderingen skal omfatte en samlet vurdering av operasjonelle risikoer i virksomheten. Oppdaterte risikovurderinger bør inngå i halvårsrapporten. Slik omtale bør tilpasses risikofaktorene, jf. punkt 5.3. Videre skal det opplyses om vesentlige endringer i risiko for misligheter. Risikoen ved informasjonssikkerheten skal vurderes særskilt.

Årsrapporten for 2016 skal utarbeides i henhold til krav i pkt. 1.5.1 i Bestemmelser for økonomistyring i staten, jf. også Rundskriv R-115.

Både administrerende direktør og SSBs styreleder skal signere del I og VI av årsrapporten. Styret skal i tillegg avgi egen uttalelse der det kan peke på forhold departementet bør være klar over eller framheve forhold i rapporten det synes er særlig viktige, jf styreinstruks punkt 4 d.

Tidspunkt for årsrapportering framgår av styringskalenderen. Årsrapporten skal publiseres på SSBs nettside innen 1. mai 2016.

6.3 Halvårsrapport

SSB skal utarbeide en halvårsrapport for første halvår 2016. Med utgangspunkt i styringssignalene i tildelingsbrevet skal halvårsrapporten kort beskrive status, med vekt på kritiske faktorer og avvik av strategisk eller driftsmessig karakter, jf. bl.a. nærmere omtale i punkt 4.1. Departementet ber om at utviklingen i sykefravær også omtales i halvårsrapporten for 2016.

Rapporten skal særlig gi en vurdering av i hvilken grad og på hvilke områder etableringen av a-ordningen fra 2015 vil bidra til ny og hyppigere statistikk. Også styrets vurdering av flere resultatindikatorer for aktualitet bør foreligge til halvårsrapporteringen for 2016.

Tidspunkt for halvårsrapporteringen framgår av styringskalenderen.

6.4 Annen rapportering

SSB skal levere tertialregnskap i tråd med SRS til departementet, sammen med en vurdering av etatens budsjettmessige situasjon. Disse oversendes departementet innen frister angitt i styringskalenderen. Rapportene skal omfatte både utgifter og inntekter. Rapporten skal omfatte både inntekter og utgifter på de kapitler der beløp er stilt til rådighet for SSB i tildelingsbrevet. SSB skal i forbindelse med oversendelsen av status per 31. august gjøre rede for om det foreligger behov for å endre vedtatt bevilgning, slik at kravet om å sikre realistisk budsjettering kan overholdes.

Rapportering for øvrig er angitt i vedlagte styringskalender for 2016.

7. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER

7.1 Bevilgning for 2016

På bakgrunn av Innst. 5 S (2015–2016) vedtok Stortinget 18. desember 2015 følgende bevilgninger for SSB:

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå		(1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp
01	Driftsutgifter	504 454
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	215 678
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 800
	Sum	741 932

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp
02	Oppdragsinntekter	218 972
85	Tvangsmulkt	15 000
	Sum	233 972

Det vises for øvrig til omtale av kapitlene 1620 og 4620 i Prop. 1 S.

7.2 Budsjettmessige forutsetninger

Departementet vil understreke at økonomiforvaltningen skal utøves på en betryggende måte. SSB har ansvar for å planlegge virksomheten i 2016 slik at målene kan nås innenfor de bevilgningsrammene som er foreslått i dette brevet, jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser for økonomistyring i staten, pkt. 2.2. Det vises for øvrig til omtalen av budsjettmessige og administrative fullmakter i punkt 7.3 nedenfor.

Dersom det oppstår problemer med økonomistyringen, må tiltak iverksettes slik at det ikke utløser behov for å øke bevilgningen. Departementet understreker at det ikke må pådras nye utgifter uten at det er budsjettmessig dekning for disse.

For 2016 er det på post 45 satt av 8 mill. kroner til fornying av KOSTRA-systemet. Beløpet er øremerket og kan derfor ikke disponeres uten departementets samtykke. Posten er videre styrket med ytterligere 8 mill. kroner gjennom omdisponering fra post 01, og denne styrkingen forutsettes nyttet mer generelt til utvikling av SSBs IKT-systemer.

Ovennevnte tiltak bes omtalt særskilt i årsrapporten for 2016.

7.3 Budsjettfullmakter og administrative fullmakter

Bevilgningsreglementet har flere bestemmelser som gir kongen fullmakt til å fastsette unntak fra de hovedprinsippene reglementet ellers er basert på. Gjeldende vilkår for bruk av unntaksbestemmelsene fremgår av rundskriv R-110/2013 Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet. Finansdepartementets veileder for statlig budsjettarbeid (R-0634B) av mars 2014 forklarer budsjettfullmaktene nærmere. Alle rundskriv fra Finansdepartementet finnes også på departementets hjemmesider.

Sentrale fullmakter omtales i punktene A-C nedenfor:

A. Budsjettfullmakt som må delegeres hvert år, og som med dette delegeres:

- For 2016 samtykker Finansdepartementet i at SSB kan overskride bevilgningen under kapittel 1620, post 01 mot tilsvarende merinntekt under kapittel 4620, post 01. Denne generelle bemyndigelsen har en begrensning på inntil 2 pst. av bevilget utgiftsbeløp. Eventuell mindreinntekt kommer til fradrag ved beregning av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.
- For 2016 er det gitt fullmakt til å overskride bevilgning under kap. 1620, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4620, post 02. Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21, jf. forslag til romertallsvedtak II.2 i Prop. 1 S (2015–2016).
- Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.2.
- Fullmakt til å inngå avtale om kjøp av tjenester utover budsjettåret på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.3. Eventuelle nye husleieavtaler kan likevel bare inngås på de vilkår og etter de prosedyrer som fremgår av Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, sist endret 29. mai 2015 av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Merinntekter som i samsvar med de to første strekpunktene ovenfor gir grunnlag for overskridelser, skal også dekke eventuell merverdiavgift.

B Budsjettfullmakt som er delegert Finansdepartementet og som etaten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle

- Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra et år til det neste på de vilkår som fremgår av Finansdepartementets årlige R-2.
- Fullmakt til å omdisponere fra post 01 til post 45 på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.5.
- Overskridelse av driftsbevilgning til investeringsformål mot innsparing i løpet av de tre følgende budsjettår på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.6.

C Administrative fullmakter

- Fullmakter innen lønns- og personalområdet, jf. Finansdepartementets brev av 17. desember 2013.
- I anledning statens erstatningsansvar ble SSB ved Finansdepartementets brev av 21. mars 2000 gitt fullmakt til å behandle og avgjøre saker som gjelder beløp under kroner 250 000. Øvrige vilkår fremgår av Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-03/2006.

8. TILDELING

Under henvisning til ovennevnte og Reglement for økonomistyring i staten § 7 meddeler Finansdepartementet med dette at SSB for 2016 tildeles og gis adgang til å disponere de bevilgningene som er beskrevet i pkt.7.

Med hilsen

Hans Henrik Scheel e.f.
finansråd

Amund Holmsen
ekspedisjonssjef

Vedlegg:
Styringskalender for 2016

Gjenpart:
Riksrevisjonen

Styringskalender 2016¹
Statistisk sentralbyrå

Måned	Aktivitet	Dato
Januar	– Møte om budsjettet for 2017. Leder og/eller nestleder i styret inviteres til å legge fram budsjettforslaget sammen med administrasjonen	Uke 2–3 2016
Februar	– Forklaringer til statsregnskapet mv.	Primo februar ²
Mars	– Årsrapport for 2015 til FIN – Innspill til budsjettrevisjonen ifm. RNB 2016 – Møte. Gjennomgang av årsrapporten 2015 – Medarbeidersamtale mellom finansråden og direktøren i SSB	01.03.2016 Primo mars Mars/april Mars/april
April	– Foreløpige budsjetttrammer 2017 fra FIN	Medio april
Mai	– Forslag til omtale i Prop. 1 S (2016–2017) til FIN (budsjett- og rapportdel) – Statusrapport om budsjettsituasjonen per 01.05. 2016 til FIN	23.05. 2016 23.05. 2016
August	– Halvårsrapport for 2016 til FIN	29.08. 2016
September	– Møte om halvårsrapport 2016 – Statusrapport om budsjettsituasjonen per 01.09. 2016 til FIN – Innspill til nysaldering av 2016-budsjettet	Medio september 26.09. 2016 26.09. 2016
Oktober	– Regjeringen fremmer Prop. 1 S (2016–2017) for Stortinget	Primo oktober
November	– Foreløpig tildelingsbrev 2017 fra FIN – Tekniske retningslinjer for arbeidet med budsjettet for 2018 fra FIN (Budsjettskrivet for 2018) – Forslag til budsjett 2018 fra SSB	Medio november Primo november Ultimo november
Desember	– Tildelingsbrev 2017 for SSB fra FIN	Ultimo desember
Mars	– Årsrapport for 2016 til FIN	6. mars 2017

¹ Konkrete datoer for møter og rapporteringsfrister avtales senere der dette ikke er opplyst.

² Eget skriv om statsregnskapet og frister for innrapportering er meddelt Statistisk sentralbyrå i brev av 23. november 2015.

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep
0033 OSLO

Deres ref

Vår ref
16/4270 -tol

Dato
13.01.2017

Statsbudsjettet 2017 – tildelingsbrev for Statistisk sentralbyrå

1 INNLEDNING

I det følgende gis Finansdepartementets overordnede mål, prioriteringer, resultatkrav og andre styringssignaler for Statistisk sentralbyrå (SSB) i 2017.

2 SAMFUNNSOPPDRAG OG HOVEDMÅL

2.1 Samfunnsoppdrag

SSBs oppgaver og samfunnsoppdrag følger av statistikkloven. Videre gjelder «Instruks til Statistisk sentralbyrå», og «Instruks for styret i Statistisk sentralbyrå».

SSB skal i sin løpende virksomhet:

- produsere statistikk og analyser av viktighet for det norske samfunnet, med så høy kvalitet og så effektivt som mulig
- utvikle statistikk for viktige områder som har utilfredsstillende dekning
- videreutvikle effektiv og brukervennlig formidling av statistikk og analyse
- holde standarden på egen forskning på et høyt internasjonalt nivå

Premissene for bevilgningsforslagene under kap. 1620 SSB fremgår av Prop. 1 S (2016–2017) for Finansdepartementet.

2.2 Faglige prioriteringer

De faglige prioriteringene er nærmere angitt i SSBs strategier. Finansdepartementet

ber SSB gi sin vurdering av oppfølgingen og gjennomføringen av disse i årsrapporteringen, se pkt. 6.3.

SSB står overfor et omfattende moderniseringsbehov for å kunne oppfylle viktige strategiske mål og krav til kostnadseffektivitet. Det er satt i gang et flerårig og omfattende moderniseringsprogram, som også må inkludere kartlegging og realisering av potensial for effektivisering.

Departementet vil særlig trekke fram:

- a) Modernisering skal gi SSB mulighet til i større grad å automatisere datafangsten og legge til rette for å kunne ta i bruk stordata i produksjon av statistikk. Det vil bidra til både å lette oppgavebyrden for oppdragsgiverne og gi økt kvalitet i dataene som samles inn. Utstrakt bruk av registerdata vil fortsatt være viktig.
- b) Modernisering skal også øke merverdien overfor brukerne, ved at mer av formidlingen og kommunikasjonen med brukerne tilrettelegges digitalt.
- c) SSB skal jobbe med å utvikle en helhetlig IT-arkitektur hvor statistikk- og metadata forvaltes gjennom hele prosessen fra datafangst til formidling og arkivering.
- d) Data til bruk i forskning skal være enkelt tilgjengelig. Det må legges stor vekt på rask og kostnadseffektiv utlevering av mikrodata til forskere.
- e) SSB må regelmessig gå gjennom porteføljen av offisiell statistikk og vurdere om statistikken bør styrkes på områder som er viktige og lite belyst, og skaleres ned på andre områder, innenfor gitt handlingsrom, jf. også statistikkloven § 3-1 a. SSB bør særlig vurdere å legge ned eller samordne sin statistikk på områder hvor andre offentlige institusjoner lager tilfredsstillende statistikk. Der SSB produserer ulike statistikker som belyser samme felt, bør SSB vurdere å slå sammen statistikkene eller på annen måte redusere ressursbruken. Hvis statistikker som dekker samme felt opprettholdes, bør forskjellen mellom statistikkene forklares, og forklaringene bør være enkelt tilgjengelige.
- f) Tjenestenæringene utgjør en stadig større andel av verdiskaping og sysselsetting og utvikling av delingsøkonomien stiller nye krav til næringsstatistikken. SSB bør vurdere hvordan en kan bedre deknningen og utvikle nye statistikker.
- g) Forskningsavdelingen i SSB bør konsentrere seg om økonomiske problemstillinger, herunder modellbaserte analyser av norsk økonomi. Enkeltstående prosjekter som ikke bygger opp under SSBs forskningsmessige kjerneoppgaver, bør prioriteres ned.
- h) Finansdepartementet foretar en gjennomgang av departementets eget behov for modellverktøy. Det vil etter hvert kunne få konsekvenser for innholdet i og omfanget av modellavtalene med SSB.

3 SÆRLIGE UTFORDRINGER

SSB skal arbeide systematisk for å nyttiggjøre tildelte ressurser så hensiktsmessig som mulig og å øke produktiviteten, se nærmere omtale i pkt. 5.1. Virksomheten har i forbindelse med omstillingsverktøyet Lean kartlagt potensial for ytterligere effektivisering.

Effektiv ressursbruk er grunnleggende for at SSB, også innenfor strammere budsjetter og med færre ansatte, skal kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag på en god måte.

SSB må benytte de muligheter som foreligger til å rasjonalisere virksomheten. Effektiv bruk av IT er en forutsetning for å nå målene som settes for virksomheten. For å hente ut gevinstene og omdisponere dem til prioriterte områder, må resultater av effektiviseringsarbeidet dokumenteres. Finansiering av moderniseringen krever svært strenge prioriteringer og SSB må iverksette tiltak allerede tidlig i 2017 for å frigjøre nødvendige ressurser.

SSB har et særlig behov for å styrke kompetansen innenfor IT og enkelte statistikkområder. Samtidig har SSB en stor andel medarbeidere som forventes å gå av med alderspensjon de nærmeste årene. SSB må planlegge endringer i kompetansesammensetningen og sørge for overføring av kritisk kompetanse.

Departementet er kjent med arbeidet som er startet opp for å kartlegge og se på kompetanse- og oppgavefordelingen mellom Oslo og Kongsvinger. Departementet ber SSB utrede konsekvenser for oppgavefordeling, bemanning og kompetanse innen utgangen av 2017. Som en del av dette skal det også vurderes om det kan oppnås langsiktige gevinster ved endringer i kontorfasilitetene i Kongsvinger.

4 MÅL FOR 2017

4.1 Resultatkrav

Departementet forventer at resultatene i 2017 i hovedsak skal ligge på minst samme nivå som i det beste av de siste årene, jf. Prop. 1 S (2016–2017) for Finansdepartementet.

Resultatindikatorene som benyttes til å vurdere kvaliteten på statistikkproduktene er godt i tråd med Eurostats Code of Practice og med hva andre land benytter. Indikatorene gir dermed mulighet til å sammenlikne resultater mellom land. Resultatmålene i tabell 1 er på høyde med, eller bedre enn, i de andre nordiske landene.

Departementet ser det som en viktig oppgave å videreutvikle mål- og resultatstyringen, slik at SSB på best mulig måte kan utføre sitt samfunnsoppdrag som fastsatt i statistikkloven og i tråd med hovedmålene i SSBs strategi, og for at styret kan vurdere virksomheten best mulig. Som ledd i dette arbeidet bes SSB om å vurdere resultatindikatorer som ytterligere kan bedre grunnlaget for å følge opp den løpende aktiviteten, se også omtalen i punkt 3. SSB skal gi en vurdering av og tilrådning til ny målstruktur for 2018 til departementet innen 1. mai 2017.

Resultatkravene for 2017 gis en kort omtale nedenfor, se tabell 1.

A) Aktualitet

Aktualitet er en særlig viktig kvalitet ved statistikken. Større grad av automatiserte og standardiserte arbeidsprosesser bør kunne øke aktualiteten ytterligere. Det bes om en vurdering av hvordan moderniseringsprogrammet vil kunne bedre statistikkens aktualitet i halvårsrapporten for 2017. SSB skal i løpet av 2017 vurdere resultatkrav for gjennomsnittlig aktualitet for hhv foreløpige og endelige tall for aktualitet.

B) Punktlighet

Så mange statistikker som mulig bør publiseres på det forhåndsmeldte tidspunktet. Punktligheten skal måles som andelen av statistikkene som publiseres på den datoen og som er meldt 3 måneder før publisering. Det er i tråd med hvordan dette normalt måles internasjonalt. Mål for punktlighet bør likevel ses i sammenheng med muligheten for bedre aktualitet. Vektleggingen av disse hensynene kan være ulikt for ulike statistikker. Enkelte statistikker oppgis for eksempel nå i såkalt sanntid. En bør vurdere å øke omfanget av slik publisering der det er hensiktsmessig. Mens for eksempel markeds sensitiv statistikk må publiseres presist på annonsert tidspunkt, kan en annen gruppe statistikker publiseres etter prinsippet så tidlig som mulig, og senest på annonsert dato.

C) Svarrespons

Høy svarrespons er viktig for å lage statistikk med tilstrekkelig kvalitet basert på intervjuundersøkelser eller skjema utfylling. Svarresponsen for SSBs undersøkelser med oppgaveplikt må videreføres på et høyt og stabilt nivå. Samtidig er det nødvendig med et målrettet arbeid for å unngå at svarresponsen for frivillige undersøkelser svekkes, og at SSB setter seg høye mål for kvaliteten på de frivillige statistikkene.

D) Oppgavebyrde

Oppgavebyrden for SSBs undersøkelser er redusert over tid, selv om det kan være variasjoner fra år til år som følge av endringer i porteføljesammensetningen. Arbeidet for å redusere belastningen bør fortsette, herunder gjennom generell effektivisering og økende bruk av registerdata. Vesentlige reduksjoner i oppgavebelastningen utover dagens nivå må samtidig veies opp mot eventuelt lavere kvalitet i statistikken.

E) Elektronisk innrapportering

Alle SSBs undersøkelser rettet mot næringslivet, har nå et elektronisk innrapporteringsalternativ, og oppslutningen om disse løsningene er økende. Økt digitalisering forventes å gi ytterligere forbedringer i 2017, både for andelen som leverer elektronisk og for næringslivets samlede oppgavebyrde. Det er en forventning om at SSB skal oppnå 100 pst. elektronisk innrapportering i løpet av 2 år.

Tabell 1 Indikatorer med kvantitative mål. Resultat og mål

Resultat						Mål	
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aktualitet, i uker							
<i>Månedssstatistikk</i>	4,3	4,3	4,4	3,9	3,5	Bedre enn 3,8 uker	Bedre enn 3,4 uker
<i>Kvartalsstatistikk</i>	8,7	9,3	9,0	8,8	8,1	Bedre enn 8,5 uker	Bedre enn 8 uker
<i>Årsstatistikk</i>	38,9	38,0	34,0	35,5	33,4	Bedre enn 32 uker	Bedre enn 30 uker
Punktlighet, andel publisert som varslet	88	87	88	87	91	Bedre* enn 95 pst.	Bedre* enn 95 pst.
Svarrespons							
<i>Oppgaveplikt</i>	94	94	94	94	95	Minst 94 pst.	Minst 94 pst.
<i>Frivillige</i>	61	63	61	64	66	Minst 65 pst.	Minst 65 pst.
Oppgavebyrde. Årsverk. Næringslivet i alt	86	79	85	82	74	Lavere enn 80 årsverk	Lavere enn 80 årsverk
Andel elektronisk innrapportering. Prosent	77	84	87	90	90	95	100

*Ny definisjon fra 2016 reduserer sammenliknbarheten med tidligere år.

5 STYRING OG KONTROLL

5.1 Effektiv drift og organisasjonsutvikling

SSB skal arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressurser bedre og øke produktiviteten. Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet, sammen med f.eks. omorganisering, prosessforbedring og annen bruk av teknologi. I årsrapporten skal det gjøres rede for iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak. Det skal her fremgå at tiltak som inneholder digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester, er særlig vurdert. Det skal også gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinstene av tiltakene hentes ut slik at de kan omdisponeres til prioriterte områder. SSB skal i årsrapporten for 2017 gi en samlet vurdering av produktivtetsutviklingen, herunder redegjøre for produktivitetsfremmende tiltak. Arbeidet med å effektivisere og realisere gevinster skal baseres på anerkjente metoder.

Forvaltningen vil generelt måtte forvente seg stramme budsjetter fremover. Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen som ble innført i 2015, er forutsatt å inngå som en fast del av budsjettarbeidet. Budsjettammereduksjonene for den enkelte virksomhet må møtes med interne effektiviseringstiltak. En naturlig del av slike tiltak er å vurdere

mulighetene for å flytte ressurser fra ordinær drift til effektiviseringstiltak, herunder IKT-investeringer. Virksomheten skal ha en plan for slik gevinstrealisering.

En konsekvens av budsjettutsiktene fremover er også at større utviklings- og effektiviseringstiltak som krever investeringer, i større grad må planlegges finansiert med interne omdisponeringer. I særlig grad gjelder dette tiltak som primært gir gevinster for virksomheten selv. For tiltak som får øremerkede bevilgninger, kan gevinster ikke påregnes beholdt fullt ut.

Vi minner om at investeringer også kan dekkes ved overskridelse av etatens driftsbudsjett mot innsparinger påfølgende tre (foreslått økt til fem) år, jf. R-110 Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet. Det er også mulig å få dekket inntil 50 pst. av investeringsutgifter gjennom "*Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekt i statlige virksomheter*" som administreres av Difi.

Vurderinger av eventuelle organisatoriske endringer av større omfang skal forelegges departementet på et tidlig tidspunkt av prosessen.

5.2 Bemanning og personalforvaltning

SSB skal løpende vurdere personal- og kompetansesituasjonen i lys av dagens oppgaver, målsettinger og fremtidige utfordringer. Staten skal kartlegge risiko for mangel på virksomhetskritisk kompetanse og iverksette tiltak hvis nødvendig.

5.3 Internkontroll og risikostyring

SSB skal ha en effektiv internkontroll, jf. økonomiregelverkets bestemmelser punkt 2.4. Opplegget for internkontroll skal dokumenteres. SSB bes særlig arbeide for å bedre økonomifunksjonen i virksomheten slik at kravene i økonomiregelverket for staten blir oppnådd.

Utvikling av internkontrollen er en løpende prosess, der kvalitetsgjennomganger av statistikkprodukter og produksjonsprosesser står sentralt. Slike gjennomganger bygger blant annet på retningslinjene for europeisk statistikk ("Code of Practice").

SSB skal i årsrapporten rapportere om det er avdekket vesentlige svakheter i etatens internkontroll, feil, misligheter eller andre alvorlige avvik, og hvilke forbedringstiltak som eventuelt er iverksatt.

SSB skal vurdere risiko som ledd i sin interne styring, jf. økonomireglementet § 4. Arbeid med strategiplaner og større utviklingstiltak i etaten skal inneholde risikovurderinger. Høy risiko skal bringes ned til et akseptabelt nivå gjennom tiltak.

SSBs overordnede risikovurdering skal sendes departementet sammen med halvårsrapporten. Risikovurderingen skal omfatte en samlet vurdering av operasjonelle risikoer i virksomheten. Videre skal det opplyses om vesentlige endringer i risiko for misligheter.

SSB skal orientere departementet umiddelbart om alvorlige hendelser, herunder hendelser med mulig politisk interesse, og om alvorlige feil i statistikkpubliseringen.

5.4 Sikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap skal være en integrert del av virksomheten. Departementet forventer at alle virksomheter kartlegger risiko og sårbarhet på egne ansvarsområder, har oppdaterte beredskapsplaner og deltar i eller selv gjennomfører beredskapsøvelser. I årsrapporten for 2017 skal det redegjøres for sikkerhetstilstanden, sikkerhetsutfordringer, ev. sikkerhetstruende hendelser, gjennomførte aktiviteter på sikkerhets- og beredskapsområdet og status i arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser.

Finansdepartementet skal årlig rapportere sikkerhetstilstanden i sin sektor til Justis- og beredskapsdepartementet. Bidrag til denne rapporteringen vil bli bestilt særskilt høsten 2017.

5.5 Evalueringer og brukerundersøkelser

Alle virksomheter skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater, jf. Reglement for økonomistyring i staten. § 16. SSB bes om å rapportere om gjennomførte evalueringer i årsrapporten for 2017, herunder brukerundersøkelser. Departementet ber om at eksterne evalueringer som ikke er unntatt offentlighet, publiseres på evalueringsportalen.no.

5.6 Elektronisk forvaltning

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-09/2016 av 25. november 2016 (digitaliseringsrundskrivet). Rundskrivet sammenstiller pålegg og anbefalinger vedrørende digitalisering i offentlig sektor.

Vi gjør oppmerksom på finansieringsordningene som omtalt i rundskrivets pkt. 4.2 og 4.3.

Arbeidet med informasjonssikkerhet må ivaretas godt i egen virksomhet. Finansdepartementets etater forvalter store og til dels svært beskyttelsesverdige data, og nødvendigheten av å følge opp informasjonssikkerheten, jf. rundskrivets pkt. 1.5, understrekes derfor særskilt. Årsrapporten skal inneholde en vurdering av risiko på informasjonssikkerhetsområdet.

5.7 Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Departementet ber om at SSB følger opp saker på etatens område som er tatt opp av Riksrevisjonen. SSB skal orientere departementet om saker av prinsipiell betydning.

5.8 Høringsuttalelser fra SSB

Ved høringer der bare departementet er høringsinstans, vil departementet innhente uttalelser fra underliggende etater etter behov. I en del tilfeller er én eller flere av Fi-

nansdepartementets etater angitt som høringsinstanser, samtidig med, eller uten at, departementet er høringsinstans. Departementet ber om at uttalelser i slike tilfeller gis direkte og med kopi til departementet minst ti dager før ordinær høringsfrist utløper. Sistnevnte gjelder også der etaten ubedt gir uttalelse.

I saker som reiser særlig prinsipielle spørsmål eller som i stor grad berører etaten, bør departementet konsulteres i god tid før høringsuttalelse avgis.

SSB er forutsatt å være faglig uavhengig, jf. statistikkloven § 4-1 første ledd, i svært mange offentlige høringer, herunder uttalelser til NOU-er. I disse sakene skal SSB avgi uttalelse direkte og uavhengig av departementet. Det bes likevel om at det sendes kopi til Finansdepartementet.

6. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

6.1 Styringsdialog

Det viktigste grunnlaget for styringsdialogen mellom Finansdepartementet og SSB er den årlige budsjettproposisjonen. Styringsdialogen bygger videre på faste møter og følgende hoveddokumenter:

- Instruks til Statistisk sentralbyrå
- Departementets årlige tildelingsbrev
- SSBs halvårsrapport
- SSBs årsrapport, inkludert årsregnskapet og risikovurderinger
- Departementets referater fra rapportmøter
- SSBs strategi
- Instruks til styret i SSB

I hovedsak skal det være sammenheng og konsistens mellom de ulike styringsdokumentene. Det innebærer bl.a. at alle styringssignaler i tildelingsbrevet skal omhandles i årsrapporten og/eller i halvårsrapporten, eller i særskilt rapport der det går fram av tildelingsbrevet.

6.2 Mindre rapporteringsvolum

Den samlede styringsdialogen skal være tilpasset både departementets og etatens behov. Det er ønskelig at volumet på rapporteringer fra etatene reduseres. Årsrapportene skal begrenses til de obligatoriske krav som følger av bestemmelsene om økonomistyring i staten og av R-115, og ellers til forhold som departementet eksplisitt har bedt om at tas med. Forslag til rapportdelen av budsjettproposisjonen bør begrenses til sentrale fakta og til føringer og forutsetninger som er meddelt Stortinget, mens det ellers kan henvises til de fullstendige, publiserte årsrapportene.

SSB skal i 2017 vurdere om krav til rapportering og hyppighet ivaretar etatens behov og hensynet til effektiv ressursbruk. Etaten bes spesielt vurdere om overgang til tertialrapportering gjennom året kan være hensiktsmessig. Rapporteringen skal etter

første og andre tertial i så fall primært være avviksrapportering, men skal også ta opp forhold som kan ha betydning for hhv. kommende budsjettproposisjon og tildelingsbrev (1. tertial) samt forhold som det eksplisitt er bedt om i tildelingsbrev (2. tertial).

Med utgangspunkt i ovenstående bes SSB innen 15. september 2017 vurdere om gjeldende krav til både rapportering og hyppighet og om skissen til endret rapportering godt nok kan ivareta etatens behov og hensynet til effektiv ressursbruk.

6.3 Årsrapport

SSB skal utarbeide en årsrapport for virksomheten i 2017, basert på de styringssignalene som er gitt i dette tildelingsbrevet. Årsrapporten skal også inneholde annen informasjon som virksomheten mener er nødvendig for departementets styring og oppfølging av virksomheten.

SSB bes om å rapportere om status for oppfølging av strategien sin, og på hver av punktene 2.2 a)-d) foran.

På personalområdet skal det i årsrapporten gis tall for:

- Antall ansatte per 31.12.2016 og 31.12.2017
- Antall årsverk per 31.12.2016 og 31.12.2017
- Sykefraværet i 2016 og 2017
- Alderssammensetningen i etaten, gruppert etter < 29 år, 30–39 år, 40–49 år, 50–59 år og > 60 år

I rapporten skal det gis en vurdering av utviklingen i de ulike størrelsene nevnt ovenfor, også knyttet til måloppnåelse og utfordringer. Tallene skal oppgis både samlet og for avdelingene i hhv. Oslo og Kongsvinger.

Det er lovbestemt at det skal rapporteres om likestilling og mangfold i Prop. 1 S. Departementet vil be om bidrag til denne rapporteringen i egen bestilling våren 2017.

Risikoen ved informasjonssikkerheten skal vurderes særskilt.

Det skal gjøres rede for om det har inntruffet vesentlige, uforutsette hendelser, eller om hendelser har blitt vesentlig mer alvorlige enn ventet, og hvordan dette er håndtert. Årsrapporten for 2017 skal utarbeides i henhold til krav i pkt. 1.5.1 i Bestemmelser for økonomistyring i staten, jf. også Rundskriv R-115.

Styret avgir egen uttalelse til årsrapporten. Administrerende direktør skal signere del I av årsrapporten. Både administrerende direktør og SSBs styreleder skal signere del VI av årsrapporten (årsregnskapet).

Tidspunkt for årsrapportering fremgår av styringskalenderen. Årsrapporter skal alltid være tilgjengelig på SSBs nettside innen 1. mai året etter rapporteringsåret.

Følgende rapporteringskrav er omtalt i andre deler av tildelingsbrevet:

- Produktivitetsutviklingen, herunder effektiviseringstiltak
- Sikkerhetstilstand og beredskapsøvelser
- Evalueringer og brukerundersøkelser
- KOSTRA

6.4 Halvårsrapport

SSB skal utarbeide en halvårsrapport for første halvår 2017. Med utgangspunkt i styringssignalene i tildelingsbrevet skal halvårsrapporten kort beskrive status, med vekt på kritiske faktorer og avvik av strategisk eller driftsmessig karakter, jf. bl.a. nærmere omtale i punkt 4.1. Departementet ber om at utviklingen i sykefravær også omtales i halvårsrapporten for 2017.

Tidspunkt for halvårsrapporteringen fremgår av styringskalenderen.

Følgende rapporteringskrav er omtalt i andre deler av tildelingsbrevet:

- Aktualitetsforbedringer som følge av moderniseringsprogram

6.5 Annen rapportering

SSB skal oversende tertialregnskap i tråd med periodisert regnskap (SRS), sammen med en vurdering av etatens budsjettmessige situasjon, innen frister som er angitt i styringskalenderen. Rapporten skal omfatte både inntekter og utgifter på de kapitler der beløp er stilt til rådighet for SSB i tildelingsbrevet. SSB skal i forbindelse med oversendelsen av status per 2. tertial gjøre rede for om det foreligger behov for å endre vedtatt bevilgning.

Rapportering for øvrig er angitt i vedlagte utkast til styringskalender for 2017.

7. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER

7.1 Bevilgning for 2017

På bakgrunn av Innst. 5 S (2016–2017) vedtok Stortinget 20. desember 2016 følgende bevilgninger for SSB:

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå		(1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp
01	Driftsutgifter	562 986
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	242 453
45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	44 300
Sum		849 739

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Beløp
02	Oppdragsinntekter	226 943
85	Tvangsmulkt	17 900
	Sum	244 843

Det vises for øvrig til omtale av kapitlene 1620 og 4620 i Prop. 1 S.

7.2 Budsjettmessige forutsetninger

Departementet understreker at økonomiforvaltningen skal utøves på en betryggende måte. SSB har ansvar for å planlegge virksomheten i 2017 slik at målene kan nås innenfor de bevilgningsrammene som vedtas, jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser for økonomistyring i staten, pkt. 2.2. Det vises for øvrig til omtalen av budsjettmessige og administrative fullmakter i punkt 7.3 nedenfor.

Dersom det oppstår problemer med økonomistyringen, må tiltak iverksettes slik at det ikke utløser behov for å øke bevilgningen. Departementet understreker at det ikke må pådras nye utgifter uten at det er budsjettmessig dekning for disse.

For 2017 er det på post 01 og 45 særskilt avsatt i alt 40 mill. kroner til fornying av KOSTRA-systemet. Beløpet er øremerket og kan derfor ikke omdisponeres uten departementets samtykke. Tiltaket bes omtalt særskilt i årsrapporten for 2017.

7.3 Budsjettfullmakter og administrative fullmakter

Bevilgningsreglementet har flere bestemmelser som gir kongen fullmakt til å fastsette unntak fra de hovedprinsippene reglementet ellers er basert på. Gjeldende vilkår for bruk av unntaksbestemmelsene fremgår av rundskriv R-110/2013 Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet. Finansdepartementets veileder for statlig budsjettarbeid (R-0634B) av mars 2014 forklarer budsjettfullmaktene nærmere. Vi vil særlig trekke fram:

A. Budsjettfullmakt som må delegeres hvert år, og som med dette delegeres:

- For 2017 samtykker Finansdepartementet i at SSB kan overskride bevilgningen under kapittel 1620, post 01 mot tilsvarende merinntekt under kapittel 4620, post 01. Denne generelle bemyndigelsen har en begrensning på inntil 2 pst. av bevilget utgiftsbeløp. Eventuell mindreinntekt kommer til fradrag ved beregning av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.
- For 2017 er det gitt fullmakt til å overskride bevilgning under kap. 1620, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4620, post 02. Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21, jf. forslag til romertallsvedtak II.2 i Prop. 1 S (2016–2017).
- Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.2.

- Fullmakt til å inngå avtale om kjøp av tjenester utover budsjettåret på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.3. Eventuelle nye husleieavtaler kan likevel bare inngås på de vilkår og etter de prosedyrer som fremgår av Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, sist endret 29. mai 2015 av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Merinntekter som i samsvar med de to første strekpunktene ovenfor gir grunnlag for overskridelser, skal også dekke eventuell merverdiavgift.

B Budsjettfullmakt som er delegert Finansdepartementet og som etaten må søke departementet om samtykke til å benytte seg av i hvert enkelt tilfelle:

- Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra et år det det neste på de vilkår som fremgår av Finansdepartementets årlige R-2.
- Fullmakt til å omdisponere fra post 01 til post 45 på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.5.
- Overskridelse av driftsbevilgning til investeringsformål mot innsparing i løpet av de fem følgende budsjettår på de vilkår som fremgår av R-110, pkt. 2.6 .(R-110 ventes oppdatert i januar 2017.)

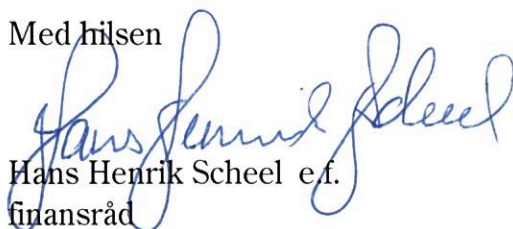
C Administrative fullmakter

- Fullmakter innen lønns- og personalområdet, jf. Finansdepartementets brev av 17. desember 2013.
- I anledning statens erstatningsansvar ble SSB ved Finansdepartementets brev av 21. mars 2000 gitt fullmakt til å behandle og avgjøre saker som gjelder beløp under kroner 250 000. Øvrige vilkår fremgår av Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-03/2006.

8. TILDELING

Under henvisning til ovennevnte og Reglement for økonomistyring i staten § 7 meddeler Finansdepartementet med dette at SSB for 2017 tildeles og gis adgang til å disponere de bevilgningene som er beskrevet i pkt. 7.

Med hilsen

Hans Henrik Scheel e.f.
finansråd

Amund Holmsen
ekspedisjonssjef

Vedlegg:
Styringskalender for 2017

Kopi: Riksrevisjonen

Styringskalender 2017¹

Statistisk sentralbyrå

Måned	Aktivitet	Dato
2017		
Januar	– Møte om budsjettet for 2018 – Møte med leder og nestleder i styret	Medio januar Medio januar
Februar	– Forklaringer til statsregnskapet mv. – Årsrapport for 2016 til FIN	Primo februar ² 28. februar
Mars	– Innspill til budsjettrevisjonen ifm. RNB17 – Møte. Gjennomgang av årsrapporten 2016 – Medarbeidersamtale mellom finansråden og direktøren i SSB	Primo mars Mars/april Mars/april
April	– Foreløpige budsjetttrammer 2018 fra FIN	Medio april
Mai	– Innspill til ny målstruktur i SSB – Innspill til omtale i Prop. 1 S (2017–2018) til FIN (budsjett- og rapportdel). – Statusrapport om budsjettsituasjonen per 1. tertial 2017 til FIN	1. mai 24. mai 24. mai
August	– Halvårsrapport for 2017 til FIN	25. august
September	– Møte om halvårsrapport 2017 – Statusrapport om budsjettsituasjonen per 2. tertial til FIN – Innspill til nysaldering av 2017-budsjettet	Medio september 29. september 29. september
Oktober	– Regjeringen fremmer Prop. 1 S (2017–2018) for Stortinget	Primo oktober
November	– Foreløpig tildelingsbrev 2018 fra FIN – Tekniske retningslinjer for arbeidet med budsjettet for 2019 fra FIN (Budsjettskrivet for 2019) – Forslag til budsjett 2019 fra SSB	Medio november Primo november Ultimo november
Desember	– Tildelingsbrev 2018 for SSB fra FIN	Ultimo desember
2018		
Mars	– Årsrapport for 2017 til FIN	1. mars 2018

¹ Konkrete datoer for møter og rapporteringsfrister avtales senere der dette ikke er opplyst.² Se Finansdepartementets brev av 23. november 2016 om statsregnskapet og frister for innrapportering

Referat

Møte om: Statistisk sentralbyrås halvårsrapport for 2016

Saksnr.: 16/3456

Tilstede: Fra SSB: Christine Meyer, Torstein Bye, Marit Rønning, Bjørnar Gundersen og Jørn Leonhardsen. Fra FIN: Amund Holmsen, Sigrid Russwurm, Paal Gjennestad, Odd Kvalvik, Torgeir Jonvik, Pål Sletten og Tonje Lauritzen

Dato: 12.09.2016

Møteleder: Amund Holmsen

Referent: tol

Kopi til: Statistisk sentralbyrå og Riksrevisjonen

Dagsorden:

1. SSBs halvårsrapport for 2016

2. Eventuelt

1. SSBs halvårsrapport for 2016

FIN har merket seg SSBs oppsummering av virksomheten i første halvår. Den er i hovedsak godt i tråd med planer og krav stilt i tildelingsbrevet. Enkelte forhold og omtaler ble trukket fram og diskutert:

FIN viste til at *aktualitet* er et særlig viktig aspekt ved statistikkproduksjonen, og ba om en vurdering av hvordan SSB vil øke denne ytterligere. Det synes å være store variasjoner i aktualiteten særlig mellom noen av årsstatistikkene. SSB venter at det påbegynte moderniseringsprogrammet i form av bl.a. mer digitalisering, vil gi økt aktualitet. SSB arbeider med å utvikle indikatorer for foreløpige tall på noen områder. De vil kunne offentliggjøres før statistikken er endelig og bidra til økt aktualitet. Styrets vurdering av flere resultatindikatorer for aktualitet, jf. tildelingsbrevet pkt. 6.3, vil bli ettersendt etter kommende styremøte.

FIN pekte på at *A-ordningen* gir en rekke nye muligheter for statistikkproduksjon, og spurte om hvordan SSB vil utnytte disse mulighetene framover. SSB trakk fram at tall fra A-ordningen allerede benyttes i lønnsindeksen, som nå får klart kortere produksjonstid. Det har foreløpig vært problemer med dataene for enkelte arbeidsmarkedsstørrelser. Det har gitt brudd i registerbaser sysselsettingsstatistikk fra 2014 til 2015 og begrenset publiseringen av sykefraværstatistikk. Disse problemene er i ferd med å bli løst. Registerbaserte sysselsettingstall vil fra 2017 produseres kvartalsvis, mot en gang i året i dag. Data fra A-ordningen vil i økende grad benyttes til

analyse av bruttostrømmer i arbeidsmarkedet. På spørsmål om i hvilken grad brudd i statistikk som følge av overgang til A-ordningen vil bli justert for, svarte SSB at bruddene vil bli forklart, men i liten grad korrigert.

På spørsmål om omfanget av *elektronisk dialog* med brukere, intervjuobjekter og oppdragsgivere sa SSB at de også benytter andre kanaler enn Altinn og A-ordningen, herunder SMS for å purre på intervjuobjekter. Økt bruk av web-undersøkelser har gitt raskere tall og lavere kostnader.

FIN understreket at trykket på *effektivisering* vil fortsette, og at *Lean-arbeidet* er et viktig verktøy i dette arbeidet, i tillegg til arbeidet med økt digitalisering og standardisering. På spørsmål ga SSB rede for videre planer med Lean-verktøyet. Mens moderniseringsarbeidet i stor grad legger opp til å etablere nye prosesser, handler Lean i første rekke om å forbedre gjeldende rutiner. Disse prosessene må ses i sammenheng. I den nåværende fasen er Lean-arbeidet nedtonet, men prosesskompetansen som er bygget opp i virksomheten inngår likevel i moderniseringsprosjektet. SSB har gått gjennom alle statistikkene med sikte på å effektivisere produksjonen. Så langt er seks statistikker lagt ned som følge av denne gjennomgangen.

FIN har merket seg at antall *årsverk* øker. SSB forklarte det med behov for ny IT-kompetanse for å møte et oppdemmet behov.

FIN ba om en forklaring av at omfanget av *mikrodataoppdrag* har gått ned, mens prisene har økt, og pekte på at SSB og departementet kan være sårbare for kritikk dersom denne utviklingen fortsetter. SSB viste til underbemanning i seksjon for mikrodata og stadig mer kompliserte bestillinger fra forskere. SSB planlegger å øke bemanningen i seksjonen. Lanseringen av RAIRD sommeren 2017 vil avhjelpe presset på seksjonen.

FIN ba om en nærmere vurdering av utviklingen i *svarprosenten*. SSB pekte på flere forklaringer på lavere svarprosjenter, herunder flere web-baserte undersøkelser. De har lavere svarprosjenter enn intervjuundersøkelser, men er også raskere og billigere. Samtidig er det store variasjoner fra år til år, og en bør ikke legge for stor vekt på endringer fra ett år til det neste. SSB pekte videre på at svarprosjenten til AKU tidligere var svært høy, men at den har falt noe. Virksomheten har satt inn tiltak for å øke den.

På spørsmål om hvorvidt *oppdragsinntekter* 10 pst. under budsjett i første halvår kan indikere mindre etterspørsel etter oppdrag enn budsjettet, svarte SSB at det var normalt med høyere betalinger i 2. halvår, og at virksomheten regner med å havne om lag på budsjett i 2016.

SSB er i en prosess for å endre rapporteringen av *risikovurderinger*. Det legges opp til rapportering i forbindelse med halvårsrapporten, noe som vil være hensiktsmessig også for departementet i arbeidet med tildelingsbrev for kommende år. FIN har merket seg

at informasjonssikkerhet fortsatt er den største risikofaktoren, men ba om en forklaring på at økonomiforvaltningen nå er trukket fram som særlig usikker. Ifølge SSB må det ses i sammenheng med overgang til periodisert regnskap kombinert med en svært stor utskifting av medarbeidere i økonomiseksjonen. En ekstern gjennomgang av økonomiforvaltningen har nylig pekt på at dette har ført til redusert kompetanse.

2. Eventuelt

FIN ba om en orientering om arbeidet i to arbeidsgrupper. En gruppe vurderer prioriteringer i Forskningsavdelingen. Siktemålet er å gi forskningsvirksomheten et strammere mandat og bl.a. tydeliggjøre samspillet med statistikkproduksjonen. Gruppen har eksterne medlemmer fra akademia i tillegg til medlemmer og leder fra Forskningsavdelingen. Arbeidet skal avsluttes i desember. SSB vil orientere FIN om arbeidsgruppens vurderinger før årsskiftet.

Den andre arbeidsgruppen ser på fordeling av arbeidsoppgaver mellom Oslo og Kongsvinger med sikte på mer spesialisering. Det vil kunne bidra til å styrke kompetansemiljøene og redusere kostnader i forbindelse med reising. Gjennomgangen inkluderer ikke endringer i bemanningen mellom de to avdelingene.

FIN viste til arbeidet med en ny strategi for virksomheten og ba SSB vurdere hvordan departementet mest hensiktsmessig kan trekkes inn i arbeidet og gis mulighet for overordnede tilbakemeldinger før strategien vedtas. SSB vil orientere nærmere i eget møte.

Referat

Møte om: SSBs årsrapport for 2016

Saksnr.: 17/1084

Tilstede: Fra SSB: Christine Meyer, Bjørnar Gundersen, Torstein Bye, Jørn Leonhardsen og Lasse Sandberg.
Fra FIN: Hans Henrik Scheel, Tina Engelsrud, Odd Kvalvik, Sigrid Russwurm, Paal Gjennestad, Håkon Tandstad, Pål Sletten og Tonje Lauritzen

Dato: 27.03.2017

Møteleder: Hans Henrik Scheel

Referent: tol

Kopi til: Statistisk sentralbyrå og Riksrevisjonen

Dagsorden:

- 1) SSBs årsrapport for 2016
- 2) Eventuelt

1. SSBs årsrapport for 2016

FIN inviterte SSB til å kommentere hovedpunkter fra SSBs årsrapport.

SSB redegjorde for at flere av *IT-prosjektene* som var omtalt i årsrapporten var avsluttet og vil bli overført til ordinær drift. I tillegg er to større IT-prosjekter igangsatt. Det første gjelder beregning av pensjonsformue, med delfinansiering fra ASD, og med forventet avslutning (og statistikkproduksjon) mot slutten av 2017. Det andre gjelder utvikling av en «el-hub» for strømpriser og forbruk.

SSB har gjennomført en *brukerundersøkelse* og gjennomført et brukertrackingprosjekt. Brukerundersøkelsen viste at brukere i hovedsak er fornøyd med SSBs virksomhet, mens brukertrackingen viste at SSB har økt trafikk på sine nettsider.

SSB har nådd målene sine for *aktualitet* på alle områder bortsett fra for årsstatistikkene. Det skilles nå mellom foreløpige og endelige årstall. Det er bra. SSB informerte om at de også planlegger å lage en aktualitetsindikator som korrigerer for at SSB må vente på registereiere før de kan lage statistikk. FIN kommenterte at en indikator som måler gjennomstrømningstiden i SSB kan være et nyttig supplement for SSB, men at departementet også framover vil tillegge den samlede produksjonstiden størst vekt. Det

gir SSB insentiv til å legge press på sine dataleverandører til økt aktualitet og kvalitet i leveransene.

SSB har nådd målet for *oppgavebyrde*. Samtidig pekte de på at kvaliteten på statistikk for oppgavebyrde er til vurdering i et eget prosjekt i SSB.

Også målet for *svarresponser* er nådd. Styret og SSBs administrasjon har sammenfallende vurderinger av utviklingen i svarresponser for frivillige undersøkelser. Det er fortsatt bekymring for lave svarresponser. Samtidig har statistikkbyråer utviklet gode avstemningsrutiner som bidrar til å kompensere for lav deltakelse. I tillegg øker stadig andelen selvadministrerte web-undersøkelser som har høyere svarrespons enn tradisjonelle undersøkelser.

SSB trakk fram at de har hatt et *kompetanseløft* de siste to årene, og andelen med høyere utdanning har økt. Samlet sett har antall årsverk økt de to siste årene etter flere år med nedgang. Det er begrunnet i behov for ny kompetanse, særlig på IKT-området. Oppgangen er midlertidig og i årene framover venter etaten en gradvis nedgang i antall ansatte. Det har vist seg enklere å finne rett kompetanse i Oslo enn i Kongsvinger. Det har også vist seg vanskelig å få tak i rett IKT-kompetanse på fagnivå, men vært noe enklere på ledernivå, og to nye underdirektører er nylig ansatt.

SSB er involvert i *internasjonalt utviklingsarbeid* og har tatt initiativ til å utarbeide en felles strategi for dette arbeidet sammen med UD og Norad. UD har sagt nei til å ha det formelle arbeidsgiveransvaret for personer på SSB-engasjementer i utviklingsland, men det er tett samarbeid og bistand fra UD på dette området. SSB opplever denne organiseringen som god nok. FIN har nylig overført dette ansvaret til UD for egne ansatte, og sa de kan ta opp med UD om dette også kan gjelde for underliggende etater.

FIN spurte om status for *økonomifunksjonen* og om oppfølgingen av Deloitte-gjennomgangen fra i fjor høst. SSB orienterte om etablering av en ny budsjettmodell og melder at de nå har økonomistyringen under kontroll. Det jobbes med å fullføre en økonomimodell som følger samme oppsett (altså periodisert regnskap). Det er ansatt en ny seksjonsleder for økonomi- og virksomhetsstyring som tiltrer 1. juni 2017. Det er ikke forventet at Riksrevisjonen vil ha merknader til regnskapet.

2. Eventuelt

i) FIN ba SSB kommentere arbeidet med *utleveringen av mikrodata* og RAIRD. FIN uttrykte bekymring for at utviklingen nå går i feil retning i form av økte køer og priser. FIN understreket viktigheten av transparens rundt utlånspraksis og prising av mikrodata, herunder likebehandling av eksterne forskere og Forskningsavdelingen. En nylig juridisk gjennomgang av praksisen bekrefter at det ikke er slike fordeler.

SSB pekte på at bl.a. sykefravær og behov for å overføre noen av ressursene til RAIRD-prosjektet, medførte at køen økte i 2016. Nå har den avtatt igjen og er om lag på samme

nivå som i 2015. Samlet sett har utleveringskostnadene økt noe, men variasjonene er svært store.

På spørsmål om RAIRD-prosjektet, bekreftet SSB at det var noe forsinket. Det ble avdekket en betydelig kostnadssprekk mot slutten av 2016 i prosjektet. NSD er prosjekteier, men overfor NFR står også SSB ansvarlig for prosjektet. Sammen med NSD har SSB replanlagt slutføringen av RAIRD og det er nå forventet avslutning mot slutten av 2017. SSB planlegger, sammen med NSD, å utarbeide prosjektsøknad til et RAIRD2-prosjekt, i størrelsesorden 120 mill. kroner. Det er lagt opp til at SSB skal være prosjekteier for RAIRD2. FIN stilte spørsmål ved om det var en hensiktsmessig løsning og ba om å bli holdt orientert om prosjektet og forelagt gjennomføringsplan/PID før søknad sendes NFR.

ii) På spørsmål om framdriften i *KOSTRA-prosjektet*, viste SSB til utfordringer med fornying av enkelte rammeavtaler, men at prosjektet er i rute. De sa videre at man i framtiden må vurdere endringer i styringsmodellen for KOSTRA, for blant annet å bedre sammenhengen mellom bestilling av nye indikatorer og kostnadsdekning fra brukerne. FIN sa at dette spørsmålet bør utsettes så lenge det aktuelle prosjektet pågår.

iii) SSB trakk fram utfordringer knyttet til nytt *befolkningsregister*, der ny innhentingsmodell medfører at SSB må legge om deler av skattestatistikksystemet og påføres en merkostnad. Det er satt i gang et kartleggingsarbeid.

iv) SSB trakk også fram behovet for en rolleavklaring rundt arbeidet med *FNs utviklingsmål*. SSB pekte på at i mange andre land synes dette i større grad å være koordinert av statistikkbyråene. FIN viste til tidligere møte, og understreket at ansvaret for rapportering på delindikatorer er fordelt i de ulike fagdepartementene. Det legges opp til en samlet framstilling i nasjonalbudsjettet, og det er lagt opp til at FIN vil trekke inn SSB i dette arbeidet.

v) SSB orienterte om arbeidet med *flyktningestatistikk*, der de er involvert i å utarbeide en håndbok som bl.a. skal levere tekniske framskrivninger av flyktninger og av internt fordrevne. Prosjektet er i stor grad drevet fram av FN med støtte fra Eurostat.

vi) FIN viste til rapporten fra utvalget som har vurdert SSBs *forskningsvirksomhet* og ba om en orientering om oppfølgingen av denne. Departementet understreket igjen at virksomheten ikke bør foreta større endringer som foregriper statistikklovutvalgets arbeid og tilrådinger. Samtidig må SSB sikre at kvaliteten på og leveranser til Stortinget og departementene, herunder at leveranser i hht. modellkontraktene ikke svekkes som følge av evt. omorganiseringer. FIN stilte spørsmål om (mikro)modellutvikling vil bli skadelidende ved en evt. flytting til statistikkavdelingene, bl.a. som følge av problemer med rekruttering. SSB svarte at det like godt kan være motsatt. Det er ikke tatt noen avgjørelser mht. flytting av modeller og at plassering av modellporteføljen vil bli diskutert med departementet før det blir besluttet.

Prinsippnotatet fra administrerende direktør har vært på intern høring i SSB og vil bli tatt opp på styremøte 26. april.

SSB, 26. april 2017

Protokoll fra styremøte 26. april 2017 (2017/2)

Sted: Voksenåsen Kultur og Konferanshotell
Møtetid: Torsdag 12 - 16

Til stede:

Fra styret

Morten Reymert

Jan F. Qvigstad

Anne-Sissel Skånvik

Per Johan Lillestøl

Ragnhild Balsvik

Kaja Sillerud Haugen

Forfall: Ingrid Finboe Svendsen

Fra administrasjonen

Christine Meyer, adm. direktør

Bjørnar Gundersen

Wenche Lill Døhlen Friestad (referent)

Varamedlemmer:

Gunvor Strømsheim

Tom Scharning

Berit Emberland

Forslag til saker:

Innledende saker:

Sak 2017/2/1 Godkjenning av saksliste

Sak 2017/2/2 Godkjenning og undertegning av protokoll fra styremøte 16.2.17

Til vedtak:

Sak 2017/2/3 Overordnede prinsipper for organisering av forskningen i SSB

Til diskusjon:

Ingen saker.

Til orientering:

Sak 2017/2/4 Status RAIRD prosjektet

Sak 2017/2/5 SSB i mediene og eventuelle omdømmehendelser

Sak 2017/2/6 Redegjørelse – konsekvenser ved flytting av publiseringstidspunkt

Sak 2017/2/7 Status tempoplan moderniseringsprogrammet

Sak 2017/2/8 Status på sikkerhetsområdet

Sak 2017/2/9 Statusrapport av forbedringsarbeidet - økonomifunksjonen

Sak 2017/2/10 Standard rapportering på økonomi og resultater

Sak 2017/2/11 Styresaker til behandling

Øvrige orienteringer

Administrerende direktør vil orientere om følgende saker:

- Endringer i årsrapporten 2016
- Årsrapportmøte
- FNs statistikkommisjon
- Lovarbeidet.

Eventuelt

Sak 2017/2/12 Evaluering av styrets arbeid 2016

Styrets behandling:

Innledende saker:

Sak 2017/2/1 Godkjenning av saksliste
Sakslisten ble godkjent.

Sak 2017/2/2 Undertegning av protokoll fra styremøte 16.2.17

Dokument Sak2017-2-2_Protokoll_160217_endelig

Styret godkjente og signerte protokollen.

Varamedlem Tom Scharning ble i dette møtet styremedlem i Ingrid Finboe Svendsens fravær og skal undertegne protokollen.

Styreleder avklarte deltakelse i styremøtene fra administrasjonen utover administrerende direktør. Administrasjonsdirektør Bjørnar Gundersen deltar på møtene for å assistere administrerende direktør. Utover det deltar de av øvrige direktører og andre ledere som har presentasjon eller som ellers er involvert i sakene som behandles når deres saker er til behandling. Kommunikasjonsdirektør er tilstede under alle sakene i møtene. Videre ble det presisert at det er kun styreleder som uttaler seg til media på vegne av styret.

Saker til vedtak:

Sak 2017/2/3 Overordnede prinsipper for organisering av forskningen i SSB

Dokument Sak2017-2-3_Styrenotat_Overordnede prinsipper_org_forskning_SSB

Dokument Sak2017-2-3_Vedlegg1_Prinsippnotat-13

Dokument Sak2017-2-3_Vedlegg2_Kommentarer til Overordnede prinsipper for organisering av forskningen i SSB_LO_NO

Forslag til vedtak:

Etter avtale med styreleder blir forslag til vedtak lagt frem i forbindelse med styremøte.

Administrerende direktør redegjorde for bakgrunnen for saken og den prosessen som har vært gjennomført i etterkant av forskningsutvalgets rapport.

Det er administrerende direktørs vurdering at det er et presserende behov for å komme videre i prosessen for å skape ro i organisasjonen og for ikke å miste dyktige forskere.

I diskusjonen ble det stilt spørsmål ved gjennomføring av 40-40-20 prinsippet på individnivå. I diskusjonen ble det også bedt om en presisering av begrepet kunnskapskjede. Administrerende direktør presiserte at en sammenhengende kunnskapskjede innebærer at forskere i SSB skal delta i den internasjonale kunnskapsutviklingen og bringe denne kunnskapen inn i arbeidet med analyser og utredninger og andre grunnleggende samfunnsoppgaver.

Vedtak:

Styret vedtar følgende overordnede prinsipper for forskning i SSB: Forskingen skal gi tilbakevirkning til statistikken, den skal inneholde empiriske forskningsbaserte studier med relevans for den norske samfunnsutviklingen og den skal inngå i en sammenhengende kunnskapskjede.

Styret viser til ny strategi for SSB ble vedtatt i desember 2016 og understreker at gjennomføringen av prinsippene og organiseringen av forskningsvirksomheten må bidra til å understøtte denne.

Styret ber om at det i det videre arbeid med gjennomføring av prinsippene og organisering av forsknings-, utrednings og analysevirksomheten i Statistisk sentralbyrå blir lagt vekt på følgende:

- *Statistikkproduksjon er Statistisk sentralbyrås primæroppgave og en positiv vekselvirkning mellom denne og forskning, analyser og utredning er en forutsetning for at forskningsvirksomheten i et statistikkbyrå kan forsvares over tid. Styret ber derfor om at forskningsvirksomhetens bidrag til utvikling av statistikkproduksjonen må tydeliggjøres bedre enn tidligere, jf. omtale i virksomhetsplanen for 2017.*

- *Forskning, utredning og analyse har vært en viktig del av Statistisk sentralbyrås virksomhet gjennom lang tid og denne virksomheten nyter stor respekt og anerkjennelse i det norske samfunnet, ikke minst hos partene i arbeidslivet. Faglige analytiske bidrag fra SSB har vært sentrale i offentlige utredninger, i arbeid i departementer, organisasjoner og næringsliv. På denne måten har SSBs forsknings-, utrednings- og analysevirksomhet gitt svært verdifulle bidrag til et fellesskap om faktiske forhold i det norske samfunnet. Disse kvalitetene må videreføres ved endret organisering.*
- *Statistisk sentralbyrå har ved sin nærhet til datakildene en unik stilling til å utvikle og vedlikeholdet et modellapparat som kan bidra til analyser, evalueringer og framskrivninger av økonomiske og demografiske forhold i det norske samfunnet. Disse oppgavene må kunne videreføres. Samtidig må det faglige innholdet løpende fornyes og tilpasses kunnskapsutviklingen nasjonalt og internasjonalt.*
- *Forskningen i SSB må være av høy internasjonal standard.*

Styret konstaterer at forskning er et av temaene som vil bli behandlet av Statistikklovutvalget. Styret mener at forskning fortsatt bør være en del av SSBs virksomhet. Styret ber administrerende direktør hensynta arbeidet i Statistikklovutvalget i den videre oppfølging av prinsippene og organiseringen.

Styret viser for øvrig til administrerende direktørs brev til Finansdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet av 7.02.2017 om SSBs bidrag til teknisk beregningsutvalg for inntektsoppgjørene.

Styret understreket at samlet ressursbruk på forsknings-, utrednings- og analyseoppgaver må tilpasses samlet ressurstilgang for SSB og de øvrige prioriteringene som må gjøres i virksomheten.

Styret vil understreke viktigheten av at en endret organisering av forsknings-, utrednings- og analysevirksomheten gjennomføres i samarbeid med de ansatte og på en slik måte at SSB fortsatt kan rekruttere kompetanse av høy kvalitet til forskningsvirksomheten.

Styret ber om å bli orientert om gjennomføringen av organisasjonsendringene på neste styremøte, herunder hvordan innholdet i dette vedtaket blir fulgt opp.

Saker til diskusjon:

Ingen saker.

Saker til orientering

Sak 2017/2/4	Status RAIRD (Remote Access Infrastructure to Register Data) prosjektet
Dokument	Sak2017-2-4_Styrenotat_RAIRD prosjektet
Dokument	Sak2017-2-4_Vedlegg_Status RAIRD prosjektet

Forslag til vedtak:

Styret tar status RAIRD prosjektet til orientering.

Fagdirektør Torstein Bye redegjorde for status av RAIRD prosjektet og den videre fremdrift. Kostnadsoverskridelsen for SSBs vedkommende anslås nå til 7,8 mill. kroner. Bye opplyste om at det var funnet inndekning for dette på andre områder. Administrerende direktør mente de nå hadde kontroll på kostnadene i prosjektet.

Styret var fornøyd med at prosjektet blir fullført i samarbeid med NSD. Styret var imidlertid bekymret for overskridelsene i prosjektet. Styret ba om å bli informert om sluttrapporten for prosjektet, herunder økonomi og lærdom for framtidige samarbeidsprosjekter.

Vedtak:**Styret tok status RAIRD prosjektet til orientering.****Sak 2017/2/5****SSB i mediene og eventuelle omdømmehendelser***Dokument**Sak2017-2-5_Styrenotat_SSB i mediene februar-mars 2017***Forslag til vedtak:***Styret tar notatet til orientering.*

Administrerende direktør redegjorde for sakene nevnt i notatet og håndteringen av alle medieoppslag og innspill i forbindelse med fremleggelse av Forskningsutvalgets rapport.

Styret ba om at det i framtidige rapporter ble tydeliggjort hvilke mediehendelser som kunne ha et negativt potensiale for SSBs omdømme. Styret ba om at det da også ble redegjort for hvilke tiltak som i så fall ble satt i verk.

Vedtak:**Styret tok notatet og administrerende direktørs redegjørelse til orientering.****Sak 2017/2/6****Redegjørelse – konsekvenser ved flytting av publiseringstidspunkt***Dokument**Sak2017-2-6_Styrenotat_Redegjørelse_Evaluering av kl08-publisering***Forslag til vedtak:***Styret tar notatet til orientering.*

Administrerende direktør redegjorde for evalueringen av å flytte publiseringstidspunktet fra kl. 10.00 til kl. 08.00. Administrerende direktør mente at overgangen til nytt publiseringstidspunkt hadde vært vellykket og at SSB som følge av dette var mer synlige i media enn tidligere. Det ble imidlertid vist til at det var for tidlig å trekke noen endelig konklusjon.

Styret ba om å bli orientert dersom senere informasjon tilsa en annen vurdering.

Vedtak:**Styret tok notatet til orientering.****Sak 2017/2/7****Status tempoplan moderniseringsprogrammet***Dokument**Sak2017-2-7_Styrenotat_MOD_v 0 1*

Gjennomgang av totalbilde for moderniseringsprogrammet var også satt opp som agendapunkt på styreseminaret 27.4.17. Notatet som ble sendt ut var en innledning til ovennevnte gjennomgang.

Styret vedtok å ikke behandle notatet i dette styremøtet og la til grunn at et oppdatert notat vil bli lagt fram for styremøtet i juni.

Vedtak:**Ingen vedtak.****Sak 2017/2/8****Status på sikkerhetsområdet***Dokument**Sak2017-2-8_Styrenotat_Status sikkerhetsområdet**Dokument**Sak2017-2-8_Vedlegg_Status sikkerhet april 2017***Forslag til vedtak:**

Styret tar rapporteringen til etterretning og ber administrasjonen fortsette arbeidet med gjennomføring av tiltak og rapportere status på sikkerhetsområdet i første styremøte etter sommeren.

Administrasjonsdirektøren redegjorde for status i arbeidet på sikkerhetsområdet. Riksrevisjonens kommentarer er kvittert ut. I forbindelse med internkontroll jobber IT bl.a. systematisk med ulike løsninger og overvåking av hele nettet vårt. Nye administrasjonsrettigheter er implementert og likeledes er arbeidet godt i gang med å avslutte de ulike bemerkningene i RoS Analysen. Det ble også informert om nylig dialog med PST i forhold til eksterne trusselagenter og hvordan best samarbeide her.

Styret var fornøye med arbeidet som er gjort til nå og om planene for det videre arbeidet fremover på sikkerhetsområdet.

Vedtak:

Styret tok rapporteringen til etterretning og ba administrasjonen fortsette arbeidet med gjennomføring av tiltak og rapportere status på sikkerhetsområdet i første styremøte etter sommeren.

Sak 2017/2/9

Statusrapport av forbedringsarbeidet – økonomifunksjonen

Dokument

Sak2017-2-9_Styrenotat_Status forbedringsarbeidet økonomifunksjonen

Forslag til vedtak:

Styret tar informasjonen om status i arbeidet med å forbedre økonomifunksjonen til orientering. Styret ber om en rapportering på status for forbedringsarbeidet til styremøtet i juni 2017.

Administrasjonsdirektøren redegjorde for status i forbedringsarbeidet med økonomifunksjonen.

Styret var fornøye med det arbeidet som er gjort så langt, men ønsket at det til styremøte i juni utdypes mer om risikofaktorene innenfor økonomistyringen.

Vedtak:

Styret tok informasjonen om status i arbeidet med å forbedre økonomifunksjonen til orientering. Styret ba om en rapportering på status for forbedringsarbeidet til styremøtet i juni 2017.

Sak 2017/2/10

Standard rapportering på økonomi og resultater

Dokument

Sak2017-2-10_Styrenotat standard rapportering_Februar 2017

Dokument

Sak2017-2-10_Vedlegg_Standard rapportering_Februar 2017

Forslag til vedtak:

Styret tar rapporten til orientering.

Administrasjonsdirektøren redegjorde for økonomiresultater per februar 2017. Administrerende direktør bekreftet at SSB ville holde seg innenfor tilgjengelige økonomiske rammer for 2017.

Styret ønsket rapportering både på kontantregnskapet og det periodiserte regnskapet. For kontantregnskapet ønsker styret først og fremst en prognose for status ved årets slutt.

Vedtak: *Styret tok rapporten til orientering.*

Sak 2017/2/11

Styresaker til behandling

Dokument

Sak2017-2-11_Styresaker til behandling

Styresaker endres løpende ut i fra styrets ønsker om oppfølging av saker og faste saker. Oppdateres til hvert styremøte.

Styret tok informasjonen til orientering.

Øvrige orienteringer:

Endringer i årsrapporten

Dokument Sak2017/2/ - Øvrige orienteringer

Forslag til vedtak:

Styret tar informasjonen til orientering.

Administrasjonsdirektøren redegjorde for at det i samråd med Riksrevisjonen er gjort endringer i note 3 i regnskapet for SSB. I tillegg var det en fortegnseil i oppsummeringen av regnskapet som er rettet. Oppdatert årsrapport er oversendt Finansdepartementet, Riksrevisjonen og styreleder.

Vedtak: *Styret tok informasjonen til orientering.*

Årsrapportmøte

Administrerende direktør redegjorde fra årsrapportmøte med Finansdepartementet som ble avholdt 27.3.17.

Styret tok informasjonen til orientering.

FNs statistikkommisjon

Administrerende direktør redegjorde fra møte i FNs statistikk-kommisjon.

Styret tok informasjonen til orientering.

Lovarbeidet

Administrerende direktør redegjorde for status i lovarbeidet med ny statistikklov.

Styret tok informasjonen til orientering.

Eventuelt

Sak 2017/2/12 Evaluering av styrets arbeid 2016

Dokument Sak2017-2-12_Styrenotat_Oppfølging av styreinstruks

Dokument Sak2017-2-12_Vedlegg1_Styreinstruks SSB oppfølging

Dokument Sak2017-2-12_Vedlegg2_Instruks_for_styret_i_SSB

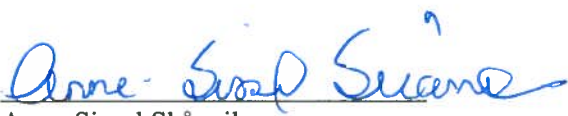
Styreleder henviste til oversikten over gjennomføringen av oppgaver i henhold til styreinstruks som lå i sakspapirene. Det var enighet om at listen var dekkende for styrets arbeid i 2016 og hittil i 2017 og for planene for resten av året. Styret konstaterte at styret med det hadde gjennomført sine oppgaver i samsvar med instruks.

Styret diskuterte videre erfaringene fra gjennomføringen av møtene.

Oslo, 26. april 2017

Morten Reymert
styreleder

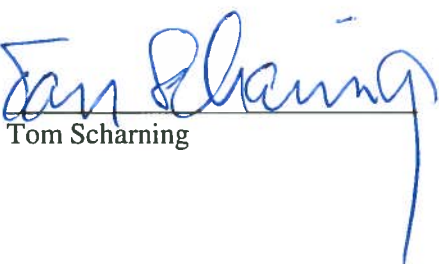

Jan F. Qvigstad

Anne-Sissel Skånvik

Ragnhild Balsvik

Kaja Sillerud Haugen

Per Johan Lillestøl

Tom Scharning

Christine Meyer
administrerende direktør

Referat

Møte om: SSBs halvårsrapport for 2017

Saksnr.: 17/3552

Tilstede: Fra SSB: Christine Meyer, Bjørnar Gundersen, Torstein Bye, Kjetil Telle og Jørn Leonhardsen.
Fra FIN: Hans Henrik Scheel, Sigrid Russwurm, Per Mathis Kongsrud, Osmund Jacobsen, Pål Sletten og Tonje Lauritzen

Dato: 08.09.2017

Møteleder: Hans Henrik Scheel

Referent: Tonje Lauritzen

Kopi til: SSB og Riksrevisjonen

SSBs halvårsrapport 2017

Dagsorden:

1. SSBs halvårsrapport
2. Eventuelt

1. SSBs halvårsrapport

FIN ba SSB om å presentere hovedpunkter i halvårsrapporten.

SSB viste til de kvantitative målene i tildelingsbrevet og sa at de i hovedsak gjorde det godt i forhold til målene. De trakk frem at *svarprosentene* på frivillige undersøkelser har gått ned. Det skyldes i hovedsak at konjunkturbarometeret, som har høy svarprosent, er ilagt oppgaveplikt og ikke lenger er frivillig. Det er dermed et brudd i statistikken.

FIN spurte om SSB vurderte økt bruk av oppgaveplikt i møte med fallende svarprosent. SSB svarte at det foreløpig ikke var aktuelt, men pekte på at det var noen utfordringer ved innsamling, herunder at økt bruk av elektroniske undersøkelser fratok dem verktøy de har i ordinære undersøkelser til å oppfordre til svar. SSB pekte også på at de fleste personundersøkelsene har en sosial dimensjon, som gjør det vanskeligere å ilegge oppgaveplikt.

SSB pekte på at målet om *punktlighet* heller ikke vil nås i 2017. Det skyldes blant annet et ønske om større spredning av nyhetssakene (statistikkpubliseringene), som medfører at en rekke publiseringsdatoer ble forskjøvet. Dette er et forbigående problem.

Ved neste årsrapportering vil SSB starte å skille mellom publisering av foreløpige og endelige tall i statistikken. FIN var positiv til dette.

Næringsstatistikkene er et høyt prioritert område i SSB og det jobbes med å lage nye næringsgrupper basert på de eksisterende NACE-kodene. Det arbeides også mye med å redusere ubalansene i nasjonalregnskapet.

Virksomheten har økt fokus på *ukonvensjonelle data* i statistikkproduksjonen. Blant annet tar SSB over Statnetts el-hub. Det er også igangsatt ett nasjonalt prosjekt og et internasjonalt prosjekt om stordata.

FIN spurte om SSB kartla duplisering av både egen og andres statistikkproduksjon. SSB sa at de ikke gjør det per i dag, men at de har registrert at mye ny statistikk vokser frem. FIN pekte på at statistikklovutvalgets mandat inkluderte å vurdere om SSB skulle få økt koordineringsansvar for statistikkproduksjonen.

SSB pekte på at de for tiden gjennomfører en krevende omorganisering og et omfattende *moderniseringsprogram*. Programmet vil gjøre det nødvendig å skape et økonomisk handlingsrom. Det kan medføre at enkelte statistikkpubliseringer eller statistikkrevisjoner vil utgå i en overgangsperiode.

RAIRD-prosjektet vil ifølge SSB være ferdig innen utgangen av året. SSB informerte om at søknaden til RAIRD2 ble avslått av forskningsrådet. FIN pekte på referatet fra årsrapportmøtet der det framgår at departementet ba om å få forelagt prosjektbeskrivelsen for RAIRD2 før den gikk til Forskningsrådet. SSB svarte at de vil forelegge ny søknad, som skal til Forskningsrådet mot slutten av året, for departementet.

FIN spurte om hvor mye RAIRD ville kunne avlaste presset på utlevering av mikrodata. SSB svarte at mange forskere ville kunne bruke det nye systemet, men at det fortsatt vil kreve litt manuelt arbeid av dem. Under RAIRD2 vil tilgangen kobles bedre opp mot SSBs egne beregningssystemer, noe som vil avlaste begge parter.

FIN spurte om RAIRD var blitt testet av forskere eller noen andre. SSB svarte at det har vært workshops for forskere i både Oslo og Bergen. Disse har gitt positive tilbakemeldinger om prosjektet til SSB. FIN svarte at det var viktig at SSB også hadde fokus på konkurranseflaten mellom forskere i og utenfor SSB, og at det var viktig at også forskere utenfor virksomheten fikk god tilgang på data.

SSB informerte om at det jobbes med nye *temasider* der områder sammenstilles på en ny måte. SSBs nyhetssider har fått bedre kvalitet og flere treff.

FIN pekte på at *risikorapporten* som fulgte med halvårsrapporten gir inntrykk av at overordnet risiko er akseptabel. Samtidig kan den gi inntrykk av at risikoen er noe underrapportert. Særlig gjelder det risikoen knyttet til kompetanse og nøkkelpersonell i

forbindelse med de store organisasjonsendringene som er i ferd med å gjennomføres. SSB svarte at metoden de bruker kan gi et overdrevet risikobilde og at de fremover vil gjøre et arbeid med å benchmarke sine risikoanalyser mot andre statlige virksomheter for å få et bedre bilde av dette. SSB er imidlertid fortsatt bekymret for risikoene knyttet til utlån av mikrodata, særlig persondata og risikoen det kan ha for virksomhetens omdømme dersom disse tallene skulle komme på avveie. Forhåpentligvis vil RAIRD-prosjektet kunne bidra til å redusere denne risikoen.

SSB pekte på at det er gjort en rekke tiltak for å redusere informasjonsrisikoen, blant annet som en oppfølging av en forvaltningsrevisjon Riksrevisjonen foretok, og som avdekket en rekke problemer. Blant annet har SSB nå installert en overvåkingstjeneste for hele nettverket, de har utført penetrasjonstester og de har strammet inn på både datatilgang og passordbruk.

FIN viste til prosessen for å følge opp KOSTRA-moderniseringsprosjektet, og pekte på at halvårsrapporten nevnte behovet for ny styrings- og finansieringsmodell. SSB gjentok at dagens styringsmodell i liten grad begrenser de ønsker som spilles inn fra kommuner og andre brukere, slik at aktiviteten ikke tilpasses de finansielle rammene for prosjektet. FIN viste til tidligere prosess, som i noen grad binder opp handlingsrommet den nærmeste tiden.

FIN stilte spørsmål ved om det var risiko for at SSB ikke ville kunne levere i tråd med modellkontraktene, og ga uttrykk for bekymring. FIN varslet at en ville innkalle ledelsen i SSB til eget møte om dette og de planlagte endringene i forskningsavdelingen.

FIN spurte også om risikoen ved flytting av statistikkproduksjonen mellom Oslo og Kongsvinger. SSB svarte at det kan være noe økt risiko på kort sikt, men at SSB venter at endringene vil redusere risikoen på lengre sikt. SSB pekte på at det per i dag ikke var problemer med kompetanse eller nøkkelpersonell. Om lag 40 stillinger ventes å flytte mellom Oslo og Kongsvinger som følge av omorganiseringen.

FIN spurte om det i risikomatrisen var hensyntatt at SSB kunne risikere lavere produktivitet i forbindelse med de store omorganiseringene som er på gang, eller om det kan bremse ned moderniseringsprogrammet. SSB svarte at det vil kunne være noe risiko for at moderniseringsprogrammet kan rammes ved omorganiseringer, da det er en grense for hvor mange prosesser hver enkelt leder kan forventes å håndtere av gangen. Foreløpig er det imidlertid ingen tegn til slike problemer.

2. Eventuelt

PST har tatt kontakt med SSB og pekt på at de har høy risiko fordi de besitter stor mengde data. Det er planlagt å gjennomføre en stresstest (via NSM).

Det ble vist til at det er avtalt et eget møte om hhv. moderniseringsprogrammet, forskningsvirksomheten og helsestatistikk.

Referat fra møte om moderniseringsprogrammet følger vedlagt.

Vedlegg:

Referat fra møte om Moderniseringsprogrammet.

Statistisk sentralbyrå
v/administrerende direktør og styreleder
Postboks 8131 Dep

Deres ref

Vår ref
17/359 - 1

Dato
10.11.2017

Organisering av forskningsvirksomheten i Statistisk sentralbyrå

Det vises til møter mellom Finansdepartementet og administrerende direktør i Statistisk sentralbyrå (SSB).

Finansdepartementet anmoder om at omorganiseringen av forskningsavdelingen settes på hold inntil statistikklovutvalget har lagt fram sin innstilling og forslagene har vært på høring. Det vil gi mulighet til en bredere diskusjon av forskningens rolle i SSB og av hvordan avdelingen kan utvikles.

Departementet vil også be styret i SSB om å gå igjennom og vurdere virksomhetsprinsippene og innplasseringskriteriene i forskningsavdelingen med sikte på å se om disse sikrer tilstrekkelig med ressurser til Statistisk sentralbyrås samfunnsoppdrag og tilstrekkelig konsentrasjon om økonomiske problemstillinger, herunder modellbaserte analyser av norsk økonomi, i tråd med tildelingsbrevet for 2017.

Finansdepartementet vil samtidig orientere SSB om at Statistikklovutvalget gis et tilleggsoppdrag. Dersom utvalget kommer til at Statistisk sentralbyrå fortsatt skal ha en betydelig forsknings- og analysevirksomhet, ber departementet utvalget om å drøfte hvordan denne kan innrettes for å støtte opp om statistikkproduksjonen og leveranser av modeller, konjunkturanalyser, fremskrivninger og utredninger av høy kvalitet. Utvalget får samtidig utsatt frist til 15. mars 2018. Utvalgsleder informeres om dette i eget brev fra departementet i dag.

Med hilsen

Amund Holmsen e.f.
Ekspedisjonssjef

Per Mathis Kongsrud
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer